

ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในเขตการศึกษา 11

ปริญญานิพนธ์
ของ
อัมภา บัวบุญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ตุลาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในเขตการศึกษา 11

27 พ.ย. 2544

บทคัดย่อ
ของ
อัมภา บัวบุญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ตุลาคม 2544

อัมภา บัวบุญ. (2544). ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในเขตการศึกษา 11. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลัย, รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครู
ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 และปัญหาการปฏิบัติงาน ใน 4 ด้าน คือ ด้าน
การให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย
และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการ
ปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามตัวแปร เพศ
อายุ วุฒิต่างศึกษา ภูมิลำเนา ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ
ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนรวบรวมปัญหา และ
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในเขตการศึกษา 11

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11
จำนวน 249 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่
ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบ
ค่าเอฟ (F-test) และวิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ของเซฟเฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนใหญ่
ทำได้ และที่ทำได้มากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียนแก่ผู้เรียน รองลงมาคือ
การให้คำปรึกษาและแนะแนวระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน ส่วนข้อที่ทำไม่ได้มากที่สุดในการปฏิบัติ
ตามบทบาทหน้าที่ คือ จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุน
จากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

2. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงาน
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
เรียงตามลำดับดังนี้คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว
ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

3. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขต
การศึกษา 11 โดยจำแนกตามตัวแปร ผลปรากฏดังนี้

3.1 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีภูมิสำเนาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน ข้อที่เป็นปัญหาและมีความถี่สูงสุด ได้แก่ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น แบบเรียน เอกสารชุดวิชา ม้วนวิดีโอ วีซีดี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีไม่เพียงพอ สื่อไม่ทันสมัย และไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ อบรม. และผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นเครือข่าย ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น จัดสื่อแบบเรียนให้ตรงกับหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ เครือข่ายในชุมชนควรให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

WORK PROBLEM OF TEACHERS AT THE COMMUNITY LEARNING
CENTERS IN EDUCATION REGION 11

AN ABSTRACT
BY
ATSADA BOUABOON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

October 2001

Atsada Bouaboon. (2001). *Work Problem of Teachers at the Community Learning Centers in Education Region 11*. Master thesis, M.Ed. (Adult Education).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee :
Assoc. Prof. Dr. Sauwanee Lewan, Assoc. Prof. Suwat Watanawong.

The purposes of this research were to study work problem of teachers at the community learning centers in education region 11 in four aspects : counseling and guidance, learning – teaching activities, net working and evaluation and conclusion, then to compare work problem of teachers to their sex, age, educational level, birth place, training experience and working in non-formal education experience and also including suggestions to solve work problem of teachers at the community learning centers.

Research samples consisted of 249 teachers at the community learning centers in education region 11 from multistage random sampling technique. The instrument used for collecting data were the rating – scale and the open – ended questionnaire. The statistic used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe 's Method.

The research findings were summarized as follows :

1. According to their role they could work in counseling and guidance at the most and prepared the project of district development for granting fund was at the least.
2. The work problems of teachers at the community learning centers in education region 11 were at moderate level as a whole, when considered in each aspect it was found that all of them were at moderate level which followed in order were learning – teaching activities, counseling and guidance, net working and evaluation and conclusion.

3. Comparing of the teacher work problems according to independent variables :

3.1 The teachers with difference sex had work problems as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

3.2 The teachers with difference age had work problems as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

3.3 The teachers with difference educational level had work problems as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

3.4 The teachers with difference birthplace had work problems as a whole and in al individual aspects with no statistically significant difference.

3.5 The teachers with difference training experience had work problems as a whole and in all individual aspects with no statistically significant difference.

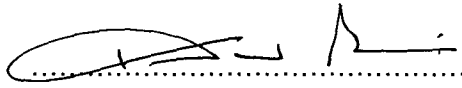
3.6 The teachers with difference working in non-formal education experience had work problems as a whole with no statistically significant difference when considered in each aspect whereas there was a significant difference of evaluation and conclusion at .05 level.

4. The problems and suggestions : the highest frequency problems were educational media were not sufficient, the second frequency problems were networks had no cooperation and lacked of knowledge, understanding and supporting, because they did not clear in the cooperation of learning activities. The highest suggestions were to provide more media and learning equipment, the media and curriculum should go along. The second suggestion were networks in the communities should support and aware on doing activities in community learning centers.

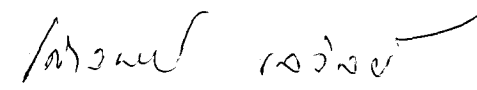
ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในเขตการศึกษา 11

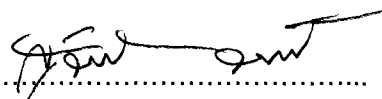
ของ
นางสาวอัษฎา บัวบุญ

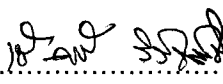
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

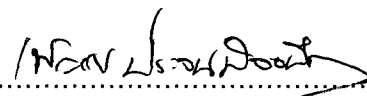

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 5... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลย์)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธสิริ)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. เพ็ญแข ปิระจนปัจจนิก)

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
“ทุนงบประมาณแผ่นดิน จากทบวงมหาวิทยาลัย”
ผู้วิจัยขออ้อมรำลึกถึงพระคุณในครั้งนี้

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นผลมาจากความเมตตาและกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจแก้ไขการเรียบเรียงและข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยทุกขั้นตอนด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งในพระคุณอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธสิริ ท่านอาจารย์ ดร. เพ็ญแข ประจณปัจจนิก ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่าเป็น ประโยชน์ต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นำชัย เลวลีย์ และคณาจารย์จาก ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และข้อคิดเห็น ตลอดจน ประสพการณ์ต่าง ๆ อันทรงคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ดร. สวัสดิ์ ตี๋ชื่น ผู้อำนวยการ โกศลย์ ตั้งใจ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ทรงศรี วิระรังษิยาภรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ แนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในเขตการศึกษา 11 ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทุกอำเภอที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็น อย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสมพันธ์ อภิรักษ์ ร.ต.อ.ชัยณรงค์ ทองชาลี และน้อง ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการเรียนและการทำปริญญานิพนธ์ มาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณรุ่นพี่ เพื่อนนิสิตที่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ได้คอยเอาใจช่วยจน ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ประโยชน์ และคุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา แต่พระคุณบิดา-มารดา และคุณยายปริง บัวเดช ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่งซึ่งให้โอกาสทางการ ศึกษาแก่ผู้วิจัย ทำให้ได้มีโอกาสศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัย

อัษฎา บัวบุญ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิด หลักการและประวัติศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	9
	การจัดการศึกษาในชุมชน	15
	การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	19
	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11	25
	การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	27
	บทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	41
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	48
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
	การวิเคราะห์ข้อมูล	50
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11.....	55
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11.....	58
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11	66
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11	74
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	 82
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	82
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	82
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	83
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	83
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	84
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	85
อภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	103
 บรรณานุกรม.....	 105
 ภาคผนวก	 113
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ	114
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ	117
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	130
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	 142

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	44
2	ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11	53
3	ข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	55
4	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 โดยรวมและรายด้าน	58
5	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว	59
6	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	61
7	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการประสานเครือข่าย	63
8	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการประเมินผลและสรุป รายงานผลการปฏิบัติงาน	65
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการ ปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 จำแนก ตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	66
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการ ปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนก ตามอายุ โดยรวมและรายด้าน	67
11	เปรียบเทียบความแปรปรวนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน	68
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการ ปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนก ตามวุฒิทางการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามภูมิสำเนา โดยรวมและรายด้าน	70
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมและรายด้าน	71
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	72
16	เปรียบเทียบความแปรปรวนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน	73
17	เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน.....	74
18	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	75
19	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	76
20	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการประสานเครือข่าย	78
21	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน	80
22	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านอื่น ๆ	81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	23
2 โครงสร้างการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	28

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จำเป็นต้องพัฒนาประชาชนในประเทศเป็นอันดับแรก เพราะถือว่าคนเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดในการพัฒนาประเทศ ในระยะที่ผ่านมากกว่า 3 ทศวรรษมีเป้าหมายหลักของการพัฒนาประการหนึ่ง ได้เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยความได้เปรียบทางทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน และเงินทุนเป็นการพัฒนา เพื่อมุ่งที่จะนำประเทศไปสู่ความทันสมัย

คนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด หากได้มีการส่งเสริม การพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกคนไปในทิศทางที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อก่อให้เกิดสภาพชีวิตที่ดี ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมมีสมรรถภาพ เสรีภาพ ยุติธรรม และมีการพัฒนาสมดุลบนพื้นฐานของความเป็นไทย ซึ่งเป็นการพัฒนาในลักษณะต่อเนื่องและยั่งยืน ทำให้คนไทยส่วนใหญ่มีความสุขที่แท้จริงในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : 1)

การพัฒนาคนในลักษณะดังกล่าวนี้ กระบวนการทางการศึกษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพราะหลังจากที่บุคคลหนึ่งผ่านกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของการศึกษาไปแล้ว อย่างน้อยบุคคลนั้นย่อมได้ทราบถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของสังคม ชุมชน ที่ตนอาศัยอยู่ และเข้าใจสิ่งที่ต้องปฏิบัติต่อไปข้างหน้า อ้อม ประนอม (2540 : 22) กล่าวว่า ความเป็นคนได้รับการศึกษาคือ ความเป็นคนดีมีความรู้ บุคคลที่ได้รับการศึกษาที่ดีจะบ่งบอกถึงลักษณะความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คือ มีจิตใจที่ได้รับการขัดเกลา ได้รับการพัฒนาให้เป็นคนมีคุณค่า ทำประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

แต่เดิมนั้น สังคมไทย มอบหมายให้รัฐ มีหน้าที่จัดการศึกษาทั้งปวงให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียน แม้ว่าจะสามารถพัฒนาคนได้จำนวนหนึ่ง แต่โดยระบบของการศึกษา ที่ไม่สามารถกระจายโอกาสของการศึกษาให้แก่คนทั้งปวงได้อย่างทั่วถึง ทำให้ยังมีคนไทยอีกจำนวนไม่น้อย ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และถูกกีดกันออกจากระบบการศึกษา โดยกลไกของการคัดเลือก การที่คนไทยมีระดับการศึกษาน้อย เป็นเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปได้มาก และไม่พร้อมที่จะเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจที่กำลังรุมเร้าในปัจจุบัน โดยสถานการณ์ของการพัฒนาดังกล่าว จำเป็นต้องมีการทบทวนแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาของสังคมไทยเสียใหม่ นอกจากเหตุผลของการพัฒนาแล้ว ทุกวันนี้สังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ การศึกษาไม่ได้หมายความว่า

เป็นการไปโรงเรียนแล้วออกไปทำงานอีกต่อไป แต่การศึกษาหมายถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นจึงเกิดแนวคิด “การศึกษาตลอดชีวิต” และการศึกษาเพื่อชีวิต และสังคม ทั้ง 2 แนวคิดนี้มีลักษณะการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตตลอดชีวิต และเป็นหลักการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ซึ่งเป็นกลไกในการสร้างและพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ปวงชนชาวไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่อย่างไทยในสังคมไทยอย่างมีความสุข รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน และประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ามั่นคง ยั่งยืน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 1 – 3)

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต มีภารกิจสำคัญที่จะต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตามมาตรฐานของสังคม ซึ่งเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับการศึกษา นอกจากนั้นยังต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาพื้นฐานของชีวิต เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ก. : 17) ดังนั้นการจัดบริการการศึกษาให้แก่ประชาชนในชุมชน เป็นนโยบายสำคัญของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของคนทุกเพศ ทุกวัย และทุกกลุ่มอาชีพในชุมชน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดบริการศึกษา จึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22) ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงเสมอไป ข้อสำคัญขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 51)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) เป็นมิติหนึ่งของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตราที่ 289 ได้ให้สิทธิแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม ตามความต้องการของท้องถิ่นนั้น และให้เข้าไปมีส่วนในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ บทบัญญัติดังกล่าว เป็นโฉมหน้าใหม่ของการเมือง การปกครองของไทย ที่พยายามกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้ส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ การพัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ มีอาชีพที่มั่นคง สร้างความผาสุกแก่ครอบครัว สังคม และชุมชน ตลอดจนการดูแล สืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตน โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ชินวรณ บุญเกียรติ. 2540 : 36 – 37) กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย จึงประสาน

ความร่วมมืออย่างเข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 2)

การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามหลักการดังกล่าว เป็นการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนในชุมชน ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย เช่น องค์การบริหาร ส่วนตำบล เทศบาล สุขาภิบาล ซึ่งเหตุผลที่สำคัญในการจัดตั้ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชนด้วยกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ การศึกษา สายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีนโยบายในการสนับสนุนให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ (ศบอ.) ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้น เพื่อ เป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน (กรมการศึกษานอก โรงเรียน. 2542 ก. : 1) ซึ่งต้องจัดให้ครบทุกตำบล สถานที่ต่าง ๆ ที่มีความพร้อมในการให้ บริการประชาชน การส่งเสริมการดำเนินงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงมีหลักการ คือ การบริหารกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน จะจัดอย่างเป็นระบบอยู่ในชุมชน มีสื่อ เอกสาร คือ หนังสือ ตำรา แบบเรียน ต่าง ๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรศัพท์ เทปบันทึกเสียง วิดิทัศน์ ชุดรับสัญญาณ ดาวเทียม ETV ฯลฯ การจัดให้มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็น ผู้ปฏิบัติงานเต็มเวลา ดังนั้นการดำเนินงานควบคุมดูแลโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วน กรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยหน่วยงานระดับภาค จังหวัด และอำเภอ เป็นองค์กรให้การ สนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. ข. : 8) ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนับเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยให้ชุมชน เกิดการพัฒนาการศึกษา อย่างแท้จริง การเรียนรู้ของประชาชนในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ อย่างยั่งยืน ซึ่งแนวทางการพัฒนาเช่นนี้ ได้สอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือ จากรัฐบาลที่มีภารกิจต่างๆ มากมาย (ดวงกมล อูริสยะนันท์. 2543 : 46) ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นโครงการ เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ครบ 6 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2542 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2542 ค. : 10)

ปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ร่วมมือกับองค์กรชุมชน สามารถดำเนินการได้สำเร็จ 5,055 แห่งจากจำนวนตำบลทั้งหมดทั่วประเทศ 7,256 ตำบล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2542 ข. : 9) แต่ก็มีปัญหาในการดำเนินงานเนื่องจากขาด บุคลากรในการดำเนินการ จากรายงานการนิเทศและการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ปีการศึกษา 2541 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ปัญหาที่บางจังหวัดไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ครบทุกตำบล เพราะหา

ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยาก เนื่องจากครูยังไม่มั่นใจในความมั่นคงในอาชีพ และหลายตำบลมีนักศึกษาสมัครเรียนน้อย จึงไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งได้ ในด้านบทบาทของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และยังขาดความชัดเจนในระเบียบการปฏิบัติ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 ค. : 10 – 15)

ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู ศรช.) คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) เป็นผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ได้รับค่าตอบแทนแบบเหมาจ่ายเป็นรายเดือนในอัตราตามวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาและไม่เกินวุฒิปริญญาตรี ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค 0526.7/31309 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2541 จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแห่งละ 1 คน ตามคำสั่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ 347/2542 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และแต่งตั้งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมอบอำนาจในการประกาศและสอบคัดเลือกให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการโดยแต่งตั้งใหม่ทุกปี ๆ ละ 2 ครั้ง (ภาคเรียนละ 1 ครั้ง) ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู ศรช.) มีหน้าที่หลักที่จะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ตามบทบาทหน้าที่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 ก. : 3) ดังนี้

1. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. การประชาสัมพันธ์
3. การสำรวจข้อมูลชุมชน
4. การจัดทำแผนและโครงการ
5. การให้คำปรึกษาและแนะแนว
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
7. การประสานเครือข่าย
8. การประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

จากการที่ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเข้ามาปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยสอบคัดเลือกดังกล่าว ทำให้มีความหลากหลายทั้งมาจากต่างภูมิสำเนา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ฯลฯ แต่ละคนไม่เหมือนกัน เป็นผลให้ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานไม่เท่ากัน ประกอบกับการดำเนินงานที่ผ่านมา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) บางแห่งก็ยังไม่สมบูรณ์ตามหลักการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้วางไว้ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตำแหน่งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงทำหน้าที่ให้บริการในกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังไม่คล่องแคล่วเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นองค์กรใหม่ที่จะต้องปฏิบัติงาน

ประสานกันระหว่างหน่วยงานหลายองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน อีกประการหนึ่ง กฎ ระเบียบ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และเอื้อประโยชน์ต่อการได้รับการศึกษาของประชาชน ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีแนวคิดขึ้นมาใหม่ จึงมีผลกระทบต่องานที่ปฏิบัติโดยตรง คือครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งจะต้องเป็นตัวเชื่อมระหว่างเครือข่ายการเรียนรู้ดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหา การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเขตการศึกษา 11 คือจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ นครราชสีมา และชัยภูมิ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน สาเหตุที่เลือกศึกษาในด้านดังกล่าว เพราะเป็นภารกิจที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยตรงมากกว่าทุก ๆ ด้าน จะเป็นการเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้วย ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบเรื่องราว ภูมิหลัง และข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา และผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประชาชนผู้มารับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในชุมชน เพื่อหาช่องทางช่วยเหลือ แก้ปัญหา แนะนำ วางแนวทาง เพื่อส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการศึกษาในชุมชนให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งเป็นข้อมูลในการไปพัฒนาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติตามนโยบาย กรมการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตการศึกษา 11 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ใน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ภูมิสำเนา ประสบการณ์ การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และประสบการณ์การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
4. เพื่อรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตการศึกษา 11

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในชุมชนโดยใช้ประกอบการพิจารณา เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2. ด้านการปฏิบัติงาน ข้อมูลที่ได้จะทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ว่าทำได้หรือทำไม่ได้ และมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านใดตามบทบาทมากหรือน้อยเพียงใด เพื่อนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ และใช้เป็นแนวทางสรรหาครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน วางแผนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง

3. ด้านการวิจัย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และสนับสนุนงานวิจัยด้าน การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตการศึกษา 11

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตการศึกษา 11 คือในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา และชัยภูมิ มีจำนวนทั้งสิ้น 772 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) จากประชากร 772 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 264 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ แบ่งเป็น

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 25 ปี
- 2) 25 - 35 ปี
- 3) สูงกว่า 35 ปี

2.1.3 วุฒิทางการศึกษา จำแนกเป็น

- 1) อนุปริญญา
- 2) ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.4 ภูมิสำเนา

- 1) เป็นคนในชุมชนที่ปฏิบัติงาน
- 2) เป็นคนนอกชุมชน

2.1.5 ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 1) ผ่านการฝึกอบรม
- 2) ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม

2.1.6 ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

- 1) ไม่มีประสบการณ์
- 2) 1 – 3 ปี
- 3) มากกว่า 3 ปี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว

2.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.3 ด้านการประสานเครือข่าย

2.2.4 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จเกิดจากการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1.1 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว หมายถึง ข้อขัดข้องในการให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจบการศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ข้อขัดข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ลักษณะ ได้แก่ การจัดการศึกษาสายสามัญ การจัดการศึกษาสายอาชีพ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

1.3 ด้านการประสานเครือข่าย หมายถึง ข้อขัดข้องในการดำเนินการประสานกับบุคคล หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดดำเนินงานเครือข่ายการเรียนรู้ วางแผนการจัดการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งประสานการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

1.4 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อขัดข้องในการดำเนินการกำกับดูแลประเมินผล ติดตาม และสรุปผลรายงานการดำเนินงานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของกิจกรรมการศึกษา

2. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู ศรช.) หมายถึง บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน ที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ร่วมกันจัดตั้งขึ้น กำกับดูแลโดยองค์กรชุมชน ทำหน้าที่จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบในชุมชน ในที่นี้หมายถึงครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เขตการศึกษา 11 ได้รับคำตอบแทนจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนตามที่กระทรวงการคลังอนุมัติตามหนังสือที่ กค 0526.7/31309 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2541

3. เขตการศึกษา 11 หมายถึง จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา และชัยภูมิ

4. ภูมิสำเนา หมายถึง ถิ่นที่อยู่อันเป็นแหล่งกำเนิดหรือที่อาศัยถาวร ในที่นี้หมายถึง ครูประจำศูนย์ชุมชนที่มีถิ่นอาศัยอยู่ในชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือเป็นคนที่มีถิ่นอาศัยอยู่นอกชุมชนที่ปฏิบัติงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิด หลักการและประวัติศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. การจัดการศึกษาในชุมชน
3. การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11
5. การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
6. บทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด หลักการและประวัติศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่ที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งแนวคิดในการจัดการศึกษารูปแบบนี้ ได้มีนักการศึกษาให้ความสนใจและให้คำนิยามเกี่ยวกับความหมายต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

ยูเนสโก (Unesco. 1994 : 6) ได้ให้ความหมาย และคำจำกัดความไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน "เป็นการศึกษานอกระบบที่จัดขึ้นโดยประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยบุคคลสามารถจะศึกษา ค้นคว้า อบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ ตามศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต"

เสาวนีย์ เลวลีย์ (2536 : 164 – 165) ได้ให้ความหมายว่า ศูนย์การเรียนรู้จะเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการศึกษาแก่เด็กในวัยเรียนและผู้ใหญ่ทุกเพศทุกวัย ตัวศูนย์การเรียนรู้อาจใช้อาคารของโรงเรียน แบ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน อาทิ ศูนย์เกษตร ศูนย์อุตสาหกรรม ศูนย์ศิลปกรรม ศูนย์ภาษา ศูนย์สังคมศึกษา ฯลฯ แต่ละศูนย์จะมีโปรแกรมการสอนในรูปแบบของชุดการสอน (Package or Modules) ผู้เรียนสามารถเรียนตามความ

สามารถและความสนใจของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ประสานงาน หลักสูตรการเรียนไม่กำหนดเวลาเรียน ไม่บังคับผู้เรียนให้เข้านั่งเรียน เว้นแต่จะสมัครใจ

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2538 : 1) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนชุมชน “คือสถานที่ใด ๆ ที่จัดขึ้นอย่างง่าย ๆ ให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากสื่อการเรียนการสอน หลายรูปแบบ หลายชนิด และประเภท โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้การส่งเสริม สนับสนุนด้านสื่อชุดการเรียนและอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าของกลุ่มเป้าหมาย”

จินดา นูเร (2539 : 15) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนชุมชน เป็นสถานที่ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ข้อมูลข่าวสาร และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นสถานที่จัดให้มีการเรียนของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน และเป็นแหล่งให้บริการทรัพยากรการศึกษาชุมชน

ทิพวัลย์ มาแสง (2539 : 7) ได้แปลและให้ความหมายว่า ศูนย์การเรียนชุมชน หมายถึง สถาบันการศึกษาท้องถิ่นนอกระบบโรงเรียน เพื่อหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองปกติ จัดโดยประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้มี (1) ทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครอบครัวและชุมชน (2) ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ในรูปแบบต่าง ๆ ในท้องถิ่น

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2540 : 2) ได้ให้ความหมายว่า ศูนย์การเรียนชุมชน หมายถึง ศูนย์รวมการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึง และครอบคลุมพื้นที่ ตลอดจนเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน กลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชน ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดสังคมการเรียนรู้และพึ่งพาตนเอง รวมทั้งเสริมสร้างวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย

สวัสดิ์ ตีชีน (2541 : 6) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนชุมชน เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนา การบริการ การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งดำเนินการโดยชุมชน เพื่อชุมชน ศูนย์การเรียนจะต้องมีอาคาร สถานที่ มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน มีกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาต่าง ๆ มีผู้เรียนหรือผู้รับบริการ โดยมีระบบการบริหาร การจัดการ และการให้บริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

จากบริบทดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนชุมชนเป็นสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษา ค้นคว้า อบรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และประชาชน มีบทบาทส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามความสนใจความสามารถตามศักยภาพของประชาชน โดยใช้ศูนย์กลางการเรียนรู้ในชุมชน เช่น ที่อ่าน

หนังสือประจำหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ศาลาประชาคม วัด โรงเรียน ห้องสมุด สถานประกอบการ ศูนย์วัฒนธรรม เป็นต้น

ประวัติศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศต่าง ๆ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศประเทศไทย บุญเลิศ มาแสง (2530 : 48)

กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของประเทศไทย เกิดจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีนโยบายปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้เป็นแหล่งความรู้ โดยตระหนักการเรียนรู้อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนมากขึ้นและโดยความเชื่อที่ว่าสังคมชนบทยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างข่าวสารข้อมูลของรัฐบาลกับประชาชน จึงหาแนวทางแก้ไขโดยจัดแหล่งความรู้ประจำหมู่บ้านใน 4 ลักษณะ คือแหล่งความรู้ที่พัฒนามาจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แหล่งความรู้ที่จัดในวัด จัดในโรงเรียน จัดในที่สาธารณะหรือมีผู้บริจาค โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน อาจจัดเป็นมุมที่ให้ความรู้ต่าง ๆ เช่น มุมเด็ก มุมอาชีพ มุมวิชาการ บันเทิง หนังสือพิมพ์ เป็นต้น การดำเนินงานครั้งแรกให้นักศึกษาผู้ใหญ่ทางวิทยุไปรษณีย์ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยไม่ต้องใช้งบประมาณในการจ้างคนดูแล ใช้สื่อ สิ่งพิมพ์ เป็นสื่อพื้นบ้าน และสื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เทป วีดิทัศน์ วั้บริการให้ประชาชนเลือกเรียนจากสื่อต่าง ๆ ในสาขาต่าง ๆ อาทิกเกษตร อนามัย บันเทิง การปกครอง และอื่น ๆ ตามความสนใจ โดยเลือกเรียนเมื่อใดก็ได้ การพัฒนาแหล่งความรู้หมู่บ้าน ยึดหลักการให้ประชาชนเป็นผู้จัดตั้ง ดูแลโดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน ร่วมมือกันให้การสนับสนุน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศออสเตรเลีย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538 ข. : 7) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ของประเทศออสเตรเลียเกิดขึ้นจากการที่โรงเรียนมัธยมศึกษาไม่สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ต้องดึงความร่วมมือจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา จึงเกิดโครงการการศึกษาพัฒนาชุมชน โดยสำรวจความต้องการของชุมชนองค์กรท้องถิ่น อาทิ โรงเรียน วัด ห้องสมุด เพื่อหาจุดร่วมในการให้บริการชุมชนในแต่ละชุมชน จะมีศูนย์ดำเนินการจัดกิจกรรมตามความสนใจของชาวบ้าน ผู้ประสานงานแต่ละศูนย์จะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ รับลงทะเบียน ค่าเรียน ค่าสอนและอื่น ๆ โดยมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Center) เป็นตัวแทนเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาับการศึกษาและตัวแทนสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ศูนย์เหล่านี้อาจตั้งอยู่ที่บ้าน ชานเมือง ในโรงเรียนที่ไม่ได้ใช้แล้ว หรือปรับสถานที่ในร้าน หรือที่ว่างในหน่วยงานของรัฐ อาคารหรือที่ว่างในชุมชน หรือที่ซึ่งบริษัทเอกชนจัดสำหรับบริการกิจกรรมการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างจริงจังในศูนย์บางแห่ง จะจัดสอนวิชาสายสามัญ โดยให้ประกาศนียบัตรด้วย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศอิสราเอล กองการศึกษาผู้ใหญ่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ข. : 9 ; อ้างอิงจาก กองการศึกษาผู้ใหญ่. 2522. *Community Education in Israel*.) กล่าวว่า เขตชุมชนใหญ่ ๆ ของอิสราเอล จะมีศูนย์ชุมชน (Community Center) ให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยมาแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกับผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการท้องถิ่นกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามวัยและเพศ เพื่อสนองความต้องการของผู้มาใช้บริการภายในศูนย์จะมีห้องกิจกรรม เช่น ห้องสมุด สำหรับศึกษาค้นคว้า กลุ่มเด็กจะมีกิจกรรมกีฬา วาดภาพ ประดิษฐ์เศษวัสดุและของเล่น กลุ่มหนุ่มสาวจะมีกิจกรรมความเป็นผู้นำฝึกอาชีพ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า การเลี้ยงดูลูก สำหรับคนแก่จะมีกิจกรรมสนทนากัน บางศูนย์จะจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ออกไปบริการประชาชนในชนบทภาคฤดูร้อน ศูนย์ชุมชนร่วมกับศูนย์เยาวชนจัดกิจกรรมพักผ่อนตามหมู่บ้านหรือชนบทห่างไกล เพื่อฝึกเยาวชนให้มีความรับผิดชอบ อดทน เพิ่มประสบการณ์ ความรู้และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศมาเลเซีย อบูบาเกอร์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ข. : 8 ; อ้างอิงจาก Abubaker. 1982. *Bulletin of the Unesco Regional Office for Education in Asia and the Pacific*. p. 69) กล่าวว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนและพัฒนาชุมชน กระทรวงเกษตรแห่งมาเลเซีย ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งศูนย์บริการชุมชน โดยให้ทุกศูนย์จัดหาอุปกรณ์ โปรแกรมสำหรับการสอนสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อประสานงานและใช้ทรัพยากร แหล่งภูมิปัญญาชาวบ้านในหมู่บ้าน สร้างศูนย์การศึกษาในชุมชน โดยดำเนินการและนิเทศกิจกรรมนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศแทนซาเนีย อิซุมิ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ข. : 9 – 10 ; อ้างอิงจาก Ishumi. 1982. *Education for Liberation and Development, The Tanzanian - Experience*. p. 66 - 75) กล่าวว่า ศูนย์บริการชุมชน (Community Center) เกิดขึ้นระหว่างตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ โดยเป็นศูนย์จัดกิจกรรมบันเทิงแก่ทหารผ่านสงครามโลก ครั้งที่ 2 ต่อมาได้เปลี่ยนวัตถุประสงค์เป็นศูนย์บริการให้ความรู้ อนามัยพื้นฐานให้ความรู้ในการเลี้ยงดูลูก สอนการอ่านออกเขียนได้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และจัดตั้งศูนย์ผลิตเอกสารเสริม ค.ศ. 1970 รัฐบาลได้เปลี่ยนรูปแบบการจัด โดยให้มีศูนย์บริการชุมชน 2 แห่งต่อหนึ่งอำเภอ และจัดกิจกรรมสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น มีการทำวิจัยเพื่อวางแผนกิจกรรมโปรแกรมการศึกษาที่เหมาะสม ในปัจจุบันได้รับเงินช่วยเหลือจากธนาคารโลกให้จัดตั้งเป็นศูนย์การศึกษาชุมชน (Community Education Center) ซึ่งจะแปลงโรงเรียนประถมศึกษาใช้เป็นสถานบันการศึกษาที่สามารถให้ความรู้พื้นฐานแก่ทุกคนในชุมชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สร้างอาคารอำนวยการ

ความสะดวกเพื่อจัดกิจกรรม เช่น ศาลาประชาคม ห้องสมุด ห้องฝึกงาน ห้องเอนกประสงค์ สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ และสำนักงานทั่วไป

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศสหรัฐอเมริกา บราวน์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ข. : 6 ; อ้างอิงจาก Brown. 1990. *Community Education in the Western World*. p.171 - 181) กล่าวว่า ศูนย์การศึกษาชุมชนแห่งชาติสหรัฐอเมริกาตั้งอยู่ที่ เมืองฟลินท์ มลรัฐมิชิแกน ซึ่งเป็นที่ตั้ง ของบริษัท General Motors และจัดการศึกษาชุมชน สมัยใหม่ เมื่อปี ค.ศ. 1995 ซึ่งแรกเริ่มเป็นการจัดโปรแกรมการศึกษาด้านพลานามัย การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาผู้ใหญ่เพื่ออบรมครูในโรงเรียน จนในที่สุดโรงเรียนในโครงการปรับสภาพมาเป็นโรงเรียนชุมชน ซึ่งจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการชุมชน ขณะเดียวกันก็สร้าง ผู้นำชุมชน โดยร่วมมือดำเนินงานกับมหาวิทยาลัยอีสเทิร์น มิชิแกน จัดฝึกอบรมผู้นำการศึกษาชุมชน ต่อมาได้ขยายเป็นศูนย์การศึกษาชุมชน ซึ่งจัดฝึกอบรมและเผยแพร่งานการศึกษาชุมชน โดยถือหลักว่าทุกคนในชุมชนมีส่วนสำคัญในการผลักดันงานของชุมชน ผู้นำชุมชนจะต้อง ดำเนินงานในหลายรูปแบบ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง ความคิดและ พฤติกรรมของประชาชนในชุมชน ผู้ที่เข้ารับการอบรมจะต้องผ่านการประเมินคือ ประเมิน ตนเองด้านความรู้ ความเข้าใจงานการศึกษาชุมชน รู้แหล่งความรู้หมู่บ้าน ความสัมพันธ์ถึง หน่วยงานอื่น และเครือข่ายการศึกษาชุมชนของตนเอง และจะมีการประเมินการดำเนินงาน ของบุคคลนั้นหลัง 6 เดือน เพื่อดูว่าสามารถนำไปใช้กับสภาพชุมชนของตนหรือไม่

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในสหราชอาณาจักรอังกฤษ วัตต์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ข. : 6 ; อ้างอิงจาก Watts. 1990. *Community Education in the Western World*. p. 181 - 195) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาการศึกษาชุมชน (Community Education Development Center) ของอังกฤษ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1977 เพื่อดำเนินงาน พัฒนา ชุมชน จึงฝึกอบรมวิจัยและเผยแพร่งานการศึกษานอกโรงเรียน โดยดำเนินงานใน ลักษณะโครงการ จัดประชุมสัมมนาเพื่อช่วยเหลือผู้ดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชน จัดความรู้ ด้านการพัฒนาชุมชนแก่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ทำงานประสานกับองค์กรภาครัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย มูลนิธิต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการพัฒนางานพัฒนาชุมชนของประเทศและ ต่างประเทศ ในปัจจุบันศูนย์เน้นการประชุมสัมมนา อภิปรายเกี่ยวกับงานชุมชนศึกษาเผยแพร่ งานวิจัย สัมมนางานการศึกษาในชุมชน ขยายเครือข่าย จัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้กับ โรงเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนโดย การจัดการศึกษาและกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศญี่ปุ่น มิอุระ และคณะ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ข. : 8 ; อ้างอิงจาก Miura and others. 1992. *Lifelong Learning in Japan, An Introduction to Japan National Federation of Social Education*. p. 92 - 182)

กล่าวว่า ประเทศญี่ปุ่นใช้ศาลาประชาคม (Citizen's Public Hall) เป็นศูนย์ชุมชนทำหน้าที่ส่งเสริมกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรมในชุมชน โดยมีห้องสมุด ห้องเล่นกีฬา ห้องเรียน ฯลฯ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ปาฐกถา อภิปราย บรรยาย สาธิต นิทรรศการ ภาพยนตร์ กีฬา เป็นต้น ดำเนินงานโดยคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น จัดทำธนาคารข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทะเบียนกลุ่มอาสาสมัครจัดทำระบบเครือข่ายห้องสมุด (Library Information Network System) จัดศูนย์บริการที่ปรึกษาการเรียนรู้ (Library Consultation Service) และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยจัดในลักษณะของการให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ซึ่งจะให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ อาทิ แหล่ง ภูมิปัญญาชาวบ้าน กิจกรรมกลุ่ม โปรแกรมการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน การสอบเทียบ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศฟิลิปปินส์ กาวิดิ (ศรีสว่าง เลี้ยววาริน. ม.ป.ป. : 9 ;

อ้างอิงจาก Gavid. 1982. *Bulletin of the Unesco Regional Office for Education in Asia and the Pacific*. p. 131) กล่าวว่า ปัญหาสำคัญในการพัฒนาประเทศฟิลิปปินส์อย่างหนึ่ง คือ การสร้างการตระหนักรู้ของชาวบ้านให้รู้และเข้าใจบทบาทของตนในการพัฒนาประเทศ จึงต้องสร้างค่านิยมของชาวบ้าน โดยให้เยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมสร้างเครือข่ายการศึกษาออก โรงเรียนในจังหวัดต่าง ๆ สร้างศูนย์ความรู้ในหมู่บ้าน เยาวชนผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร เดินทางเข้าไปพัฒนาแหล่งความรู้หมู่บ้านด้วยการนำโสตทัศนูปกรณ์เข้าไปกระตุ้นกิจกรรมที่จัด ส่งเสริมจัดกลุ่มสนทนา สัมภาษณ์ชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ในการพัฒนาหมู่บ้าน ได้พยายามสร้างสถานีวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระดมทรัพยากรกำลังในท้องถิ่นมาใช้พัฒนาหมู่บ้าน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศนิวซีแลนด์ พอสเตอร์ (ศรีสว่าง เลี้ยววาริน.

ม.ป.ป. : 9 ; อ้างอิงจาก Poster. 1982. *Community Education its Development and Management*. p. 78 – 83) กล่าวว่า การจัดตั้งศูนย์บริการชุมชน (Community Centre) คณะกรรมการเคหะชุมชนได้เสนอให้มีการขยายศูนย์ตามเมืองใหญ่ ๆ โดยใช้อาคารเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต่อมาได้มีการสำรวจเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต ในรายงาน โอ๊คแลนด์ ได้เสนอให้ผู้ใหญ่เรียนในระดับมัธยมศึกษามากขึ้นในโรงเรียนผู้ใหญ่ภาคค่ำ เรียนทางไปรษณีย์หรือสถาบันอื่น มีครูแนะแนวให้คำปรึกษา เพื่อป้องกันการออกกลางคัน และจัดโครงการโรงเรียนมัธยมชุมชน โดยให้สภาท้องถิ่นเข้ามาร่วมวางแผน บริหารกิจกรรม โดยยึดหลักว่าการศึกษาชุมชนคือ “กิจกรรมที่ชาวบ้านช่วยชาวบ้านกันเอง” สภาท้องถิ่นมาจากตัวแทน กลุ่มนักเรียน ชนกลุ่มน้อย กลุ่มทำงานด้านบริการ กลุ่มศิลปินวัฒนธรรม ประชาชนทั่วไป ฯลฯ มาจากการเลือกตั้งและอาสาสมัครจนถึงปี ค.ศ. 1979 สามารถจัดตั้งเป็นวิทยาลัยชุมชนได้ สองแห่ง จนถึงขั้นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Centre) โดยได้งบประมาณ

จากรัฐ การจัดกิจกรรมกลุ่มตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จัดอบรมหลักสูตรพัฒนา กิจกรรมการศึกษา ผู้ใหญ่ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนองความต้องการของคนในชุมชน

จะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนในประเทศไทยในหลักการวิธีการ และเป้าหมายจะไม่แตกต่างจากประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสากล แม้จะใช้ชื่อการเรียกต่างกัน แต่โดยเป้าหมายมีความเหมือนกัน กล่าวคือ เป็นสถานที่ใด ๆ ที่เป็นจุดรวมของชุมชนในท้องถิ่นที่จะเข้ามาใช้บริการการศึกษาตามความต้องการ ความสนใจ ตามวัยในทุกสาขาวิชาที่มีอยู่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นแนวคิดที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ซึ่งเน้นให้ประชาชนแสวงหาความต้องการ จัดกิจกรรมสนองความต้องการ โดยมีผู้ทำหน้าที่เป็น ผู้ประสานงาน ที่ปรึกษาและควบคุมโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันจะนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ครอบครัว และบุคคล

การจัดการศึกษาในชุมชน

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ ที่จะร่วมพัฒนาร่วมกับชุมชนและสังคม ปัจจุบันการศึกษาเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนต้องทิ้งถิ่นฐาน เพื่อไปรับการศึกษาต่างท้องถิ่น อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จำเป็นต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาเพิ่มเติมไม่ว่ารูปแบบใด การจัดการศึกษามีได้เป็นบทบาทของรัฐเพียงอย่างเดียว แม้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้ชุมชนหรือองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่นของตน จึงนับได้ว่าชุมชนจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับความรู้ของประชาชนในชุมชนให้สูงขึ้นในการรองรับการพัฒนาต่อไป โดยบทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษามีแนวทางที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 ง. รายงานผลการดำเนินงานกรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำปี 2540. หน้า 6 – 9)

1. บทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติสิทธิบทบาท และแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับประชาชนและองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาไว้หลายมาตราเป็นกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ มาตรา 43 มาตรา 81 และ มาตรา 289 โดยระบุไว้ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรา 289 องค์การปกครองท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรม องค์การปกครองท้องถิ่นย่อมมีสิทธิ์ที่จะจัดการศึกษา อบรม และฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2. บทบาทของชุมชนกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 6 – 29)

มาตรา 9 (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 12 ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน สถาบันทางสังคม สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ และสถานประกอบการ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งหาวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 41 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินจากรัฐ ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่น ๆ สถานประกอบการ และต่างประเทศมาใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดม

ทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2. ให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่น และสถานประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของชาติเป็นอย่างยิ่ง และมีเจตนารมณ์ในการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านการศึกษานั้น แนวทางการมีส่วนร่วม หรือบทบาทของชุมชนในการจัดการศึกษามีแนวปฏิบัติ (นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ. 2543 : 15) ดังนี้

1. ร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน
2. ร่วมในการกำหนดนโยบาย ในด้านการศึกษาของชุมชน
3. ร่วมในการจัดทำแผนงานการศึกษาของชุมชน และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น
4. ร่วมในการกำกับดูแล การจัดการศึกษาของชุมชนให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนที่กำหนด และให้คำปรึกษา แนะนำ ในการดำเนินการจัดการศึกษา
5. ส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ร่วมในการประเมิน การจัดการศึกษาของชุมชน

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ องค์กรของตำบลประกอบด้วย กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล เป็นสมาชิกโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่น โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 30 มีนาคม 2539 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โครงสร้างอำนาจหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เกิดขึ้นจากการยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ ไม่รวมเงินอุดหนุนประจำปีงบประมาณ ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีรูปแบบคล้ายกับสภาผู้แทนราษฎรของประเทศ อันประกอบด้วย สภาองค์การ

บริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีหน้าที่หลัก คือ การให้ท้องถิ่นมีความสามารถพึ่งตนเอง โดยอาศัยองค์ประกอบที่เห็นคือ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น การจัดระบบสาธารณูปโภค การศึกษาข้อมูลข่าวสาร สุขภาพและอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่คนในตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ระบุให้ อบต. มีหน้าที่ที่จะต้องทำ อาจจัดทำและเชื่อมประสานกับหน่วยงานอื่น ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ตำบล อบต. ตั้งอยู่ไว้โดยสรุป (สวัสดี ดีชื่น. 2541 : 31) ดังนี้

1. หน้าที่ต้องทำ ตามมาตรา 67 ระบุว่า อบต. มีหน้าที่ต้องทำ ซึ่งอาจจัดหมวดหมู่ได้ดังนี้

1.1 หมวดสาธารณูปโภค อันได้แก่ การจัดให้มีและรักษาทางน้ำและทางบก การรักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ การป้องกันโรคติดต่อและการป้องกันสาธารณสุข

1.2 หมวดการศึกษาและข้อมูล ได้แก่ การส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม

1.3 หมวดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ

1.4 หมวดทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ การคุ้มครองและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. หน้าที่อาจจัดทำ มาตรา 68 ระบุให้ อบต. มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือน และส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

4. การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (สวัสดี ดีชื่น. 2541 : 45 - 48)

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานหมายถึงการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน เรียนรู้ในชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพชุมชน ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งการรับทราบถึงสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนจะมีส่วนให้ผู้เรียนไม่ต้องเรียนในสิ่งที่ไกลตัว และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน ดังนั้น การเรียนรู้ในชุมชน โดยการปฏิบัติจริงในชุมชนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรับรู้ความเป็นเจ้าของชุมชน เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนให้การยอมรับผลจากการเรียนรู้จะเป็นผลผลิตที่เห็นได้และเกิดขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถาบันหรือองค์กรที่มี

อยู่ในชุมชนได้สามารถสืบทอดวิถีชีวิตและสามารถผลิตคนที่จะสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน และหน่วยปฏิบัติที่ดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนเรียกว่า ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน (ศรช.) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นสถานที่สำหรับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง สายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการดำเนิน กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของบุคลากรการศึกษานอกโรงเรียนที่ เรียกว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และจะทำหน้าที่เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน ที่จะต้องมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของชุมชน ในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะอยู่ภายใต้ การส่งเสริมสนับสนุนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.) ซึ่งเป็นสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นองค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอจะให้การสนับสนุนทางด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การศึกษา งบประมาณและ บุคลากรการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งการเอื้ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลจะให้การสนับสนุนทางด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน ร่วมกำหนดนโยบาย แผนงาน รวมทั้งการกำกับดูแลการดำเนินงานของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยเจตนารมณ์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ต้องการให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นสมบัติของชุมชนโดยแท้จริง เพื่อชุมชนจะสามารถร่วมทำ กิจกรรมและใช้ประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มากที่สุด ชุมชนจะมีแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว ซึ่งสามารถจะหาข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้ สะดวกขึ้น มีโอกาสที่จะเรียนรู้เพื่อยกระดับการ ศึกษาของตนเอง มีผู้รู้ที่สามารถจะขอคำแนะนำในเรื่องราวต่าง ๆ ได้ง่ายและมากขึ้น การ ดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบดังกล่าวของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงอาจ นับได้ว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาคุณภาพของคนและสร้างความเข้มแข็งให้ เกิดขึ้นกับชุมชนได้อย่างแท้จริง

การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดตั้งอยู่ในชุมชน กำกับดูแลโดยองค์กรชุมชน คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อปวงชนตามแนวทางการจัด การศึกษาตลอดชีวิต

โดยหลักการแล้ว ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ยึดหลักการใช้ชุมชนเป็นฐานในการ จัดการศึกษาของชุมชน ดังนั้น การส่งเสริมการดำเนินงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนใน เรื่องศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะมีหลักการดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป.ช. : 8 – 15)

1. การบริการกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จะจัดอย่างเป็นระบบอยู่ในชุมชน โดยการจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบแก่ประชาชนในชุมชนโดยการกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

2. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เน้นการให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้ทรงภูมิปัญญา ในชุมชนเป็นเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน

3. การจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่น สื่อเอกสารหนังสือ ตำรา แบบเรียนต่าง ๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ ชุดรับสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ETV ฯลฯ

4. การจัดให้มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หน่วยละ 1 คน โดยปฏิบัติงานเต็มเวลา และได้รับค่าตอบแทนไม่เกินวุฒิ (ไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาและ ไม่สูงกว่าปริญญาตรี)

5. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) เป็นของประชาชน ระบบการดำเนินงานควบคุมดูแลโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยหน่วยงานระดับภาค จังหวัด และอำเภอ เป็นองค์กรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ดังนั้นการจัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้พร้อมที่จะให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องจัดเตรียมองค์ประกอบของศูนย์การเรียนรู้ให้พร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านสถานที่ จัดเตรียมห้อง หรืออาคารที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอ่านหนังสือ การรับชมโทรทัศน์ การใช้เทปเสียง การพบกลุ่ม ฯลฯ ทั้งนี้ ควรมีบริเวณภายนอกที่สามารถจัดเป็นสนามเด็กเล่น ลานสำหรับจัดกิจกรรมนันทนาการ การเล่นกีฬา การฝึกอาชีพ ฯลฯ ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องอยู่ภายในสถานที่เดียวกัน

2. ด้านบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.1 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติ

2.1.1 สัญชาติไทย

2.1.2 การศึกษาวุฒิไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา

2.1.3 อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

2.1.4 ไม่เป็นข้าราชการหรือผู้รับเงินเดือนประจำ

2.2 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธาน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการอื่นมา

จากการประชุมคัดเลือกร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์บริการการศึกษา
โรงเรียนอำเภอ โดยให้นายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

2.3 บุคคลหรือคณะบุคคลอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

3.1 สื่อสิ่งพิมพ์

3.1.1 แบบเรียน/ชุดวิชา/ชุดการเรียน

3.1.2 หนังสือทั่วไป

3.1.3 วารสาร/นิตยสาร

3.1.4 หนังสือพิมพ์

3.1.5 แผ่นพับ/แผ่นปลิว

3.1.6 แฟ้มข้อมูลท้องถิ่น

3.1.7 ฯลฯ

3.2 สื่อโสตทัศนศึกษา

3.2.1 ชุดรับสัญญาณ ETV

3.2.2 วีดิทัศน์

3.2.3 แถบเสียง

3.2.4 วิทยู

3.2.5 ฯลฯ

3.3 สื่อทดลอง

3.3.1 เครื่องเล่น/เกมส์ต่าง ๆ

3.3.2 ชุดเสริมความพร้อม

3.3.3 ชุดตรวจสอบสุขภาพ

3.3.4 ฯลฯ

3.4 สื่อสาริต

3.4.1 ชุดนิทรรศการ

3.4.2 ป้ายนิเทศ

3.4.3 หุ่นจำลอง

3.4.4 แผนที่/ลูกโลก

3.4.5 แผนภูมิ

3.4.6 ฯลฯ

3.5 วัสดุและครุภัณฑ์

3.5.1 โต๊ะทำงาน

3.5.2 โต๊ะอ่านหนังสือ

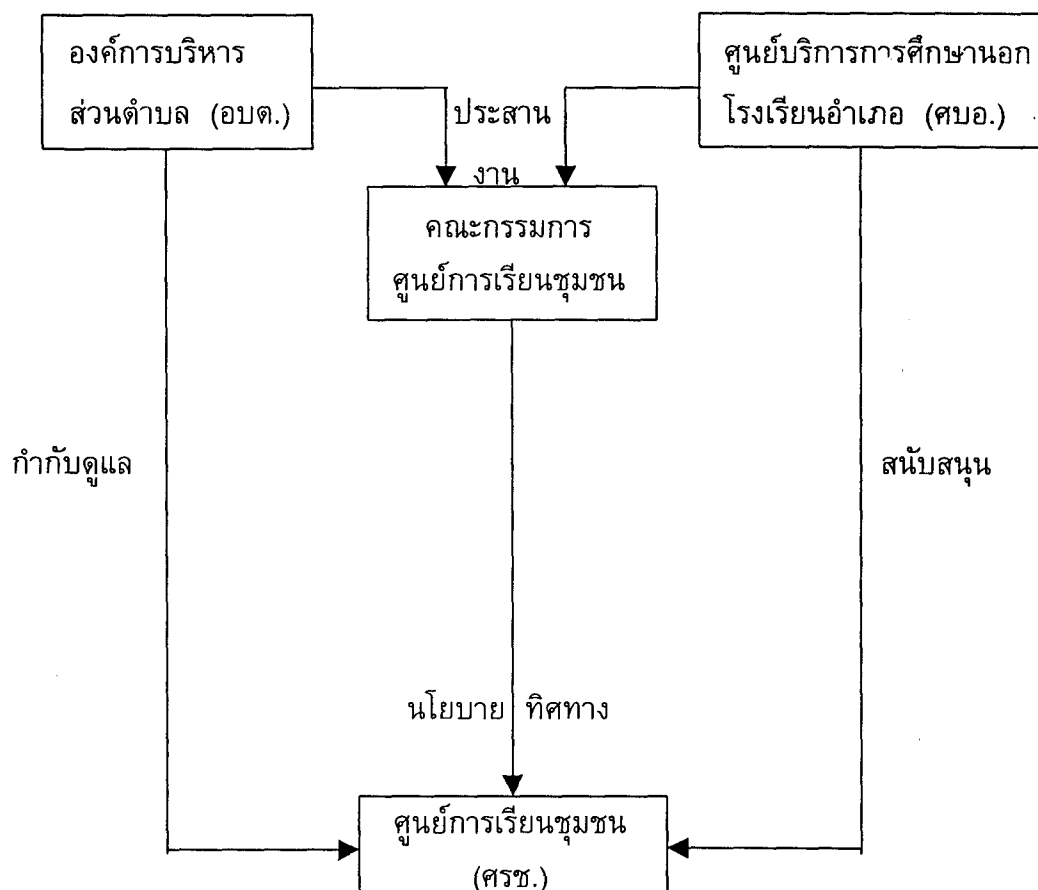
โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน อยู่ในการกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นบุคลากรที่ได้รับค่าตอบแทนจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินงาน ลักษณะโครงสร้างการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะประกอบด้วย

1. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นผู้ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล
2. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นคณะผู้บริหารกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงาน
3. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน เป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทำหน้าที่จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย
4. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งพิจารณาคัดเลือกโดยความเห็นชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.) ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคคลอื่นที่เหมาะสม ตามจำนวนที่ได้มีการตกลงกัน ทำหน้าที่วางแผนเสนอแนวทางการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานของชุมชน บริหารและจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กำกับติดตามการดำเนินงาน ประเมินผลและประชาสัมพันธ์
5. กลุ่มประชาชน ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยมีเป้าหมายร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ เป็นผู้ร่วมผลักดันให้เกิดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
6. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคจัดประชุมชี้แจง เผยแพร่แนวความคิดในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสานงานจัดหา

แหล่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งในแง่สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์สื่อ และเครือข่ายในการจัดกิจกรรม รวมทั้งเป็นหน่วยให้การสนับสนุนการดำเนินงาน โดยอาจจัดแผนผังโครงสร้างการบริหารได้ดังนี้

โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(ที่มา. กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. ก. : 7)

กระบวนการบริหารและจัดการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) มีกระบวนการบริการและจัดการศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ครุประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังนี้

1. สำรวจความต้องการทางการศึกษาของชุมชน
 2. วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลพื้นฐาน
 3. จัดลำดับความสำคัญ/วิเคราะห์ความเหมาะสมและปัจจัยพื้นฐานในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)
 4. ประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง
 5. จัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ร่วมกับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ (ควรเสนอเข้าบรรจุในแผนพัฒนาตำบล)
 6. ปฏิบัติการตามแผน
 7. นิเทศและติดตามผล
 8. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
- การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
1. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำความเข้าใจในการจัดตั้งและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 2. คัดเลือกและสรรหาผู้ทำหน้าที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล สุขาภิบาล หรือเทศบาล และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
 3. แต่งตั้งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เสนอรายชื่อให้ศูนย์การศึกษาอกโรงเรียนจังหวัด แต่งตั้งตามคำสั่งกรมการศึกษาอกโรงเรียนที่ 374/2542 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2542
 4. จัดหาสถานที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พร้อมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับสำนักงาน และการเรียนการสอน
 5. ศูนย์บริการการศึกษาอกโรงเรียนอำเภอ บันทึกเสนอต่อประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และนายอำเภอให้ความเห็นชอบ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามประกาศจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กรมการศึกษาอกโรงเรียนกำหนด
 6. ประชุมคัดเลือกกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลประชุมร่วมกับศูนย์บริการการศึกษาอกโรงเรียนอำเภอ และบันทึกเสนออำเภอเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ
 7. ดำเนินการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

เกณฑ์ขั้นต่ำในการประกาศจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การประกาศจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะต้องมีส่วนเหล่านี้เป็นอย่างน้อย จึงเสนอประกาศจัดตั้งได้

1. ชุดรับสัญญาณดาวเทียม จำนวน 1 ชุด
 2. เครื่องเล่นวีดิทัศน์ และเครื่องรับโทรทัศน์ จำนวน 1 ชุด
 3. วิทยุเทป จำนวน 1 เครื่อง
 4. มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน
 5. สื่อ แบบเรียน ชุดวิชา แถบบันทีกเสียง และวีดิทัศน์ทางการศึกษา
 6. ทรัพยากรที่จำเป็น เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางสื่อการเรียน ตู้เก็บเอกสาร เป็นต้น
- หมายเหตุ กรณีที่ยังไม่สามารถจัดหาชุดรับสัญญาณดาวเทียมได้ในขณะนั้นก็สามารถประกาศจัดตั้งไปก่อนได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. ก. : 4)

ผลที่ได้รับการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ก่อให้เกิดผลต่อชุมชนคือ

1. การส่งเสริมระบบการเรียนรู้ของชุมชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น จากเดิมที่ระบบการศึกษาได้แยกความรู้ออกจากชุมชน แยกคนออกจากชุมชนจนเป็นเหตุให้ชุมชนอ่อนแอ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) จะเป็นกลไกให้คนในชุมชนเรียนรู้อยู่ในชุมชน ซึ่งจะเป็นสื่อนำความรู้ภายนอกชุมชนมาประสานกับความรู้ภายในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีอิสรภาพในการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งจะนำมาสู่การพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นการฟื้นฟูพัฒนาธรรมการเรียนรู้ในชุมชนให้กลับมา
2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สามารถจัดการศึกษาในชุมชนของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพ มีอาชีพก่อให้เกิดรายได้ในชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินงานทางด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองของชุมชน
3. การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) จะเป็นแหล่งความรู้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้เป็นวิธีการในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11

กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งพื้นที่เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ นครราชสีมา และชัยภูมิ ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2541 ตามความเห็นชอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ได้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลละ 1 แห่งเป็นอย่างน้อย ปัจจุบันจัดตั้ง

ได้จำนวน 891 แห่ง มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 772 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 ก : ไม่มีเลขหน้า)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) เกือบทุกแห่งตั้งอยู่ในบริเวณที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบล มีเพียงบางส่วนที่อยู่ในบริเวณโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม วัด ศาลากลางหมู่บ้าน ซึ่งทุกแห่งอยู่ในเขตชุมชน การเดินทางสะดวก การจัดกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนในเบื้องต้น เน้นการศึกษาสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ซึ่งบางตำบลมีนักศึกษา มาสมัครเรียนน้อย เหตุผลส่วนใหญ่เนื่องมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นงานเร่งด่วนของ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคือการประสานงานให้มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น

ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เน้นการทำงานเป็นเครือข่าย กับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นกลไกหลัก แทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบลละ 1 คน) เริ่มต้นจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล และในขณะเดียวกันก็ขยายงานการศึกษาออกโรงเรียนด้วย เป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป้าหมายหลัก คือการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาเศรษฐกิจให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสายสามัญ
2. การศึกษาสายอาชีพ
3. การศึกษาตามอัธยาศัย
4. การส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน
5. กิจกรรมนันทนาการ
6. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต
7. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวมของเขตการศึกษา 11 คือ

1. ประชาชนมีแหล่งบริการความรู้ใกล้ตัว
2. ประชาชนได้รับการพัฒนา ตามแนวทางที่พึงประสงค์
3. ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง
4. สังคมไทยจะเป็นสังคมที่พึงประสงค์ ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีความ

เป็นระเบียบวินัย

5. เป็นการยกระดับความรู้ของประชาชนในชุมชนได้อีกระดับหนึ่ง

6. ปัญหาคนว่างงาน คนคิณถิ่น ได้รับการแก้ไขไปส่วนหนึ่ง

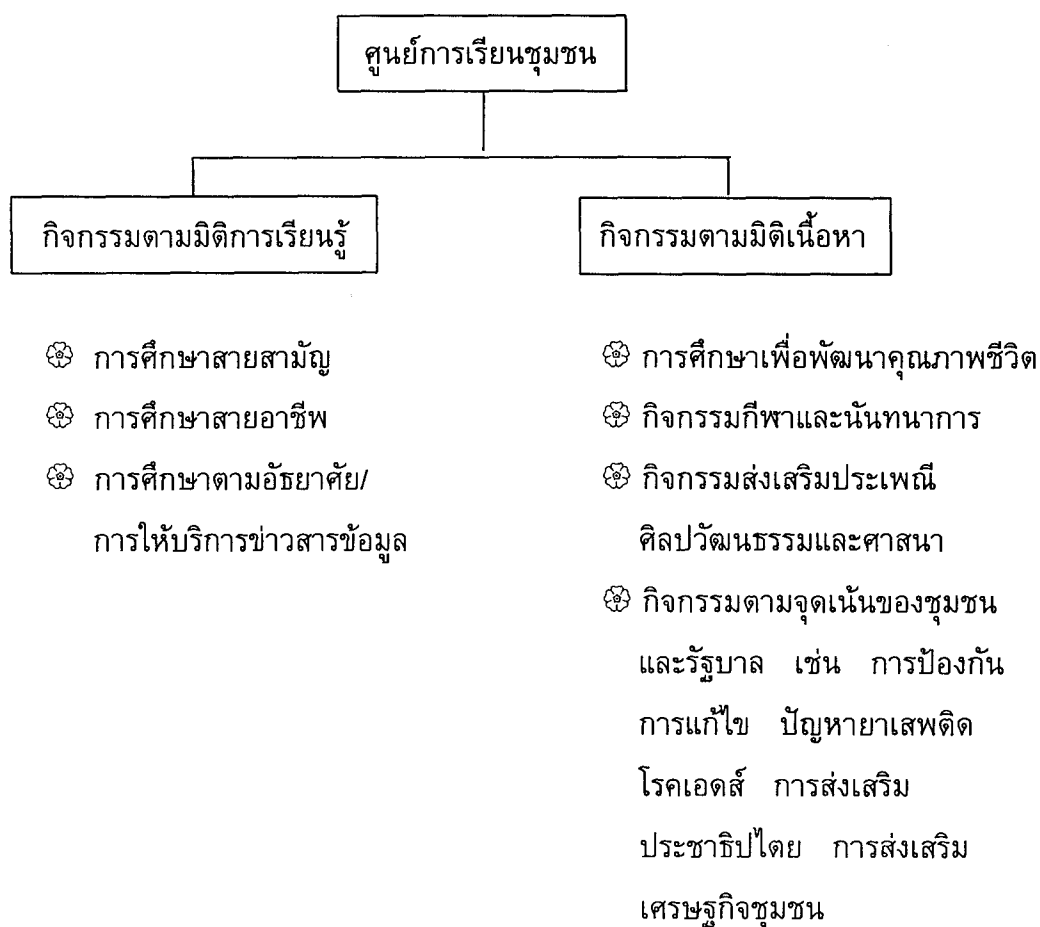
การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน เหมาะสมกับสภาพสังคมและวิถีชีวิตของชุมชน โดยอาจแบ่งลักษณะโครงสร้างของกิจกรรมได้ 2 มิติ คือ

1. การจัดกิจกรรมตามมิติของการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการศึกษาสายสามัญ เพื่อให้มีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นพื้นฐานสำหรับการทำงานและการประกอบอาชีพ การจัดบริการข่าวสารข้อมูล เป็นการให้ข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตการทำงาน การประกอบอาชีพ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ ฯลฯ การจัดการศึกษาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้บริการข่าวสารข้อมูล หรือเสริมต่อจากประสบการณ์การทำงาน และการประกอบอาชีพเพื่อก่อให้เกิดงานอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี

2. การจัดกิจกรรมตามมิติของเนื้อหาการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมโดยยึดเนื้อหาเป็นแกนกลาง เช่น การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น สตรี แม่บ้าน ผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ ฯลฯ การจัดกีฬาและนันทนาการ การส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมทางศาสนา รวมทั้งกิจกรรมตามจุดเน้นของชุมชนและนโยบายของรัฐ ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน ดังภาพประกอบ 2 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. ก. : 11)

โครงสร้างการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(ที่มา. กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. ก. : 11)

หลักการจัดกระบวนการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) มี 6 หลักการ (สวัสดี ดีขึ้น. 2541 : 40)

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตอันเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกันระหว่างการเรียนรู้ การทำงานและการดำเนินชีวิต
2. มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนอาจกระทำได้จากการศึกษาด้วยตนเอง ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ หาคำความรู้จากครูประจำศูนย์การเรียนรู้หรือผู้รู้ในชุมชน จากแหล่งวิทยากรในชุมชน จากการรับฟังวิทยากรสอนเสริมหรือจากเครือข่ายการศึกษาต่าง ๆ

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยเสริมทักษะและความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา

4. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการเรียนรู้ของตน และมีโอกาสที่จะประเมินความก้าวหน้าของตนเอง

5. กระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้มุ่งเน้นการปฏิบัติในลักษณะที่เป็นตามสภาพที่เป็นจริง (Authentic Approach) นั่นคือ เรียนรู้จากเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เรียนรู้จากของจริง ปฏิบัติจริง และนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริง

6. การวัดผลประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนและวิธีการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน การประเมินผลเป็นรายบุคคล เพื่อทราบความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

จากหลักการดังกล่าว จึงเป็นรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีขีดความสามารถในการพัฒนาตนเอง และชุมชนได้อย่างแท้จริงในลักษณะ “การศึกษาโดยชุมชนเพื่อชุมชน”

การเรียนรู้ของนักศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมุ่งเน้นที่จะให้ผู้เรียนได้รับผิดชอบตนเอง เลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเองเลือกศึกษาจากสื่อการเรียนที่ตนเองชอบ เลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ การประกอบอาชีพ หรือเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของตนเอง ทั้งนี้ภายใต้การแนะนำกำกับดูแล และวางแผนร่วมกับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ ดังนั้น รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาจึงจัดไว้ว่าเป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากผู้เรียน สามารถสังเคราะห์ได้เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คนรู้จักคิด เกิดทักษะที่จำเป็นในกระบวนการกลุ่ม

บทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นบุคลากรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่จัดกิจกรรมประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมระบบการเรียนรู้ของชุมชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น ดังนั้น บทบาทสำคัญของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะแตกต่างไปจากครูในระบบโรงเรียน จะไม่ได้เป็นผู้สอนเนื้อหาวิชาแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นผู้สอนวิธีการแสวงหาความรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นศูนย์กลาง ครูจะเป็นผู้เบิกทางและนำไปสู่การเรียนรู้ เป็นผู้กระตุ้นและ

จุดไฟแห่งความใฝ่รู้ให้กับผู้เรียน และเป็นที่พึ่งในการปรึกษาแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักแก้ไข ปัญหาให้กับตนเองได้ จึงเปรียบเสมือน “ผู้เบิกทางแห่งปัญญาและจุดไฟแห่งการเรียนรู้” เพื่อนำประชาชนและชุมชนไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและการพึ่งพาตนเองของชุมชนได้ต่อไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 ก. : 2)

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความชัดเจน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำ แนวทางการปฏิบัติงานมอบหมายให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทตามหน้าที่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541 ก. : 4 – 72) ดังนี้

1. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อดำเนินการและจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างเป็นระบบ จึงต้องมีหน้าที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1.1 จัดเตรียมสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการให้กับนักศึกษาออกโรงเรียน และประชาชนมาใช้บริการ และพบกลุ่ม

1.2 จัดดำเนินงานธุรการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่น การจัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติงาน จัดทำบันทึกการปฏิบัติงาน (Portfolio) เป็นเจ้าหน้าทางการเงินโดยได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดำเนินการรับสมัครนักศึกษา จัดทำทะเบียนนักศึกษา และสรุปจำนวนนักศึกษาเพื่อรายงานให้ต้นสังกัดทราบ

1.3 ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดบริการสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การศึกษารวมทั้ง การกระจายสื่อและหมุนเวียนการบริการสื่อระหว่างศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ

1.4 ดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากร เช่น จัดให้นักศึกษามาฝึกปฏิบัติงานโดยถือเป็นกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดให้มีอาสาสมัครในชุมชน อาทิ ข้าราชการบำนาญ ผู้สูงอายุ มาช่วยปฏิบัติงาน

2. การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ หลักการดำเนินงาน และประเภทของกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งให้หน่วยงานเครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ เชิญชวนนักศึกษา ประชาชนในชุมชนมาใช้บริการ กิจกรรมในด้านนี้ที่สำคัญ คือ

2.1 จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระดานข่าว ป้ายนิเทศ

2.2 เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

2.3 ใช้สื่อบุคคล เช่น นักศึกษา ประชาชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานเครือข่าย

2.4 จัดทำแผ่นพับ แผ่นปลิว หนังสือพิมพ์ฝาผนัง ฯลฯ

2.5 จัดนิทรรศการ

3. การสำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลประเภทต่างๆ ที่แสดงถึงความเป็นอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตของประชาชน ในชุมชน มาใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำมาจัดทำทำเนียบข้อมูล สารสนเทศของหมู่บ้าน เผยแพร่แก่ผู้สนใจและหน่วยงานเครือข่าย ซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่

3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชน เช่น แผนที่ชุมชน ประวัติสภาพความเป็นมา จำนวนและรายละเอียดของประชากร

3.2 ข้อมูลการศึกษา

3.3 ข้อมูลศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน โบราณสถาน โบราณวัตถุ วรรณกรรมและตำนานพื้นบ้าน

3.4 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น อาชีพ รายได้ ทรัพยากรในชุมชน

3.5 ข้อมูลทางภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดทำทำเนียบนาม ที่อยู่ ความสามารถ ความชำนาญของแต่ละบุคคล

4. จัดทำแผนและโครงการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้วางแผนและจัดทำโครงการในการใช้ งบประมาณ ทรัพยากร คนและเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นไปอย่างคุ้มค่า ทำให้การดำเนินงาน แน่นนอน ซึ่งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องจัดทำแผนและโครงการ คือ

4.1 กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินในแต่ละภาคเรียน ให้สอดคล้องและสนองตอบต่อ ความต้องการของผู้รับบริการ

4.2 ขอรับการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์บริการการศึกษานอก โรงเรียนอำเภอ

4.3 นำเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล เพื่อขอรับสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

5. การให้คำปรึกษาและแนะแนว เป็นกระบวนการที่ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ ช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง สามารถตัดสินใจในการศึกษาต่อ การเลือกประกอบอาชีพ หรือรู้จักปรับตัวที่จะอยู่ในสังคม โดยให้คำปรึกษาและแนะแนวในลักษณะ ดังนี้

5.1 การให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียน

5.2 การให้คำปรึกษาและแนะแนวระหว่างเรียน

5.3 การให้คำปรึกษาและแนะแนวหลังจบการศึกษา

6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความ ต้องการของผู้เรียนตามหลักสูตรต่าง ๆ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน 3 ลักษณะ คือ

6.1 การจัดการศึกษาสายสามัญ ได้แก่ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.2 การจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนทักษะอาชีพ และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน แบ่งออกเป็นวิชาชีพระยะสั้น วิชาชีพกลุ่มสนใจ และวิชาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.)

6.3 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จัดบริการข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การทำงาน และการประกอบอาชีพ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ นิตยสาร ฯลฯ

7. การประสานเครือข่าย เพื่อประสานกับบุคคล หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดดำเนินงานเครือข่ายการเรียนรู้ วางแผนการจัดการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งประสานการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

8. การประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้จัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งผลสำเร็จของการดำเนินงาน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สรุปได้ว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ และเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในชุมชนโดยตรงมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เบเคอรา (นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ. 2543 : 52 ; อ้างอิงจาก Becerra. 1974 : Role Perceptions of Administrators and Community Representatives in Participatory Dissertation Abstracts International. p. 6887-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนในการวินิจฉัยปัญหา โดยแยกการตัดสินใจปัญหาใดๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ผู้บริหาร และตัวแทน ชุมชนจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการศึกษาตามหน้าที่ บทบาทและนโยบายที่ตกลงกันไว้ และนอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้บริหารต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน จะต้องพร้อมที่จะเข้าร่วมกับชุมชนในทุกโอกาส ทศนคติที่ไม่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่าย จะเป็นปัญหาสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน การเข้าร่วมของประชาชนหรือชุมชนในเรื่องของการตัดสินใจ

จะต้องมีการฝึกอบรมและเตรียมการก่อนพอสมควร และผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับตนเอง ไม่ควรคาดหวังเกี่ยวกับผลที่ควรจะได้รับให้สูงเกินไป

อัคทาร์ (Akhtar. 1977 : 26 – 27) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทของประเทศกำลังพัฒนา พบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่โครงการพัฒนาชนบทของประเทศกำลังพัฒนาล้มเหลวคือ ประชาชนมิได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จึงขาดความสำนึกร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการ และยังผลให้ขาดการบำรุงรักษาหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

ไวท์ทาเกอร์ (Whitaker. 1978 : 3839 – A) ได้ศึกษาทัศนะของผู้ปกครองและผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจด้านการศึกษาพบว่าผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ไม่สะดวกในการรับข้อมูล หรือประกาศเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคในเรื่องนโยบาย และการตัดสินใจทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนก็ยังเห็นความสำคัญของผู้ปกครองอยู่แม้ว่าจะให้ความสำคัญน้อยก็ตาม ดังนั้นจึงถือว่าชุมชน และบุคลากร ในโรงเรียนควรที่จะตระหนักถึงโครงการพัฒนาที่เน้นให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้วย

เวลลา (Vella. 1979 : 76 - A) ได้ศึกษาถึงการใช้ชุมชนเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้เพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษาชุมชนในประเทศโลกที่สาม การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาชุมชนภาคเหนือของประเทศแทนซาเนีย ได้ผลสรุปว่า

1. การจัดการศึกษาชุมชนต้องถือเอาตัวบุคคลเป็นศูนย์กลาง
2. วิธีการให้บุคคล รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลที่สุดสำหรับให้ชุมชนรู้จักพึ่งตนเอง
3. โครงการการศึกษาที่จัดขึ้น จะต้องบูรณาการแผนพัฒนาทั้งระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับชาติ
4. ผู้รับผิดชอบในโครงการ จะต้องมีความเข้าใจในสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน
5. ทั้งเนื้อหาและกระบวนการของการศึกษาชุมชนต้องมีความสัมพันธ์กัน แต่ก็ยังสามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและประสบการณ์ของบุคคลด้วย

เพอวิส (รัตนา สิงขรัตน์. 2540 : 41 ; อ้างอิงจาก Pervis. 1980 : *Education Research*. p.163 - 175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่า การที่ครูมีเอกสารประกอบการสอนอยู่แล้ว ทำให้ครูไม่ขวนขวาย ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนจะยึดเฉพาะเอกสารของมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่รู้จักกว้าง ส่วนสื่อ

การเรียนรู้ใช้สื่อประสมประเภทเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็น ได้ตอบได้ เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงทุกด้าน

ปีเตอร์ และดาร์เคนวาลด์ (สุพรรณิ สุขะบุตร. 2542 : 29 ; อ้างอิงจาก Beder and Dankenwald. 1982 : *Adult Education A Journal of Research and Theory*. p.142) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความแตกต่างระหว่างการสอนผู้ใหญ่ และวัยก่อนผู้ใหญ่ : ข้อค้นพบบางประการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใหญ่จะเรียนเข้าใจได้มาก เมื่อมีแรงจูงใจ ความมีเหตุผล ค่านิยม มีความเชื่อมั่น และมีทักษะในการสอนผู้ใหญ่ ผู้สอนควรเน้นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ พฤติกรรมศูนย์กลางการเรียนรู้ และควบคุมโครงสร้างการประพจน์ สรุปได้ว่าการสอนผู้ใหญ่แตกต่างจากการสอนเด็ก และวัยรุ่น ดังนั้นคือ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน การเงิน และการบริการ ดังนั้น ครูผู้สอนที่สอนผู้ใหญ่จะต้องเปิดใจให้กว้าง และมีการเตรียมการสอนที่ต่างจากการสอนวัยเด็ก เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาซึ่งทฤษฎีขั้นพื้นฐานของการสอนผู้ใหญ่

ทอย (Toy. 1983 : 1951 – A) ได้ศึกษาแผนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียนชุมชน และได้เสนอแนะว่า ในการที่จะวางแผนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในชนบทนั้น ควรจะมีการพัฒนาด้านนโยบาย และกฎต่าง ๆ ให้มีการวิจัยปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องอยู่ กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน สร้างความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี การทำให้เกิดความไว้วางใจ ความกระตือรือร้นในการทำงานและจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานด้วย

อาร์เธอร์ (Arthur. 1995 : 3691 - A) แห่งมหาวิทยาลัยโคโลราโด ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยยึดชุมชนเป็นหลัก : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรสาธารณะ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เกี่ยวกับแรงจูงใจของสาธารณะที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น แรงจูงใจที่มีส่วนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ส่วนที่สอง เน้นการทำงานร่วมกับหลายฝ่าย และปรับปรุงโครงสร้างของโรงเรียน เช่น เป็นการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงโรงเรียน การจัดการบริหารแบบหุ้นส่วน จะต้องใช้เวลานานจึงจะสามารถเปรียบโครงสร้างได้ การทำงานจะต้องได้รับความร่วมมือหลายฝ่าย จึงจะเกิดความเข้มแข็งและสามารถปรับปรุงโครงสร้างได้

โรเช่ (Roche. 1996 : 4630 - A) แห่งมหาวิทยาลัยมิเนโซตา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบแบ่งแยกสัดส่วนจัดตามที่กฎหมายกำหนด : กรณีศึกษาโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางช่วยเหลือผู้นำชุมชน วิเคราะห์การผสมผสานวัฒนธรรม และ

ผลกระทบที่ผู้บริหาร นักศึกษา นักวางแผนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งวิธีจัดโครงสร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาและการศึกษาต่อไป

คานู (Kanu. 1996 : 583 - A) ได้วิจัยเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ของคูนปามิลลี : การเรียนรู้ทางชาติพันธุ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองนิวยอร์ก รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้นั้นคือ ช่วยปรับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคม รวมถึงบรรยากาศในห้องเรียน ครูและนักเรียนที่มีความรัก ความอบอุ่น ผู้ปกครองผู้คนในชุมชน ก็มีส่วนช่วยที่จะสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และสิ่งที่สำคัญจะต้องได้รับความร่วมมือ ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

งานวิจัยในประเทศ

จินดา นูเร (2539 : 89 – 91) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งศึกษารูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3 ด้าน คือ แนวคิดพื้นฐานในการจัดศูนย์การเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และบทบาทหน้าที่ การจัดการและประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานในการจัดศูนย์การเรียนรู้

1.1 หลักการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และเพื่อชุมชน กระจายอำนาจการบริหารให้ชุมชน ดำเนินการยึดหลักบูรณาการ การเรียนรู้ การทำงาน และการดำเนินชีวิตเข้าด้วยกันอาศัยหลักความร่วมมือและการพึ่งพาตนเอง หลักความสอดคล้อง ระหว่างธรรมชาติสังคมและท้องถิ่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 แนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรให้ประชาชนเป็นผู้สร้าง ผู้ดูแลรักษา เปิดโอกาสให้ชุมชน บุคคล และสถาบันครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการศึกษานั่นการระดมสรรพกำลังทรัพยากรบุคคล วัสดุ ครุภัณฑ์ จากชุมชน โดยสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดศูนย์การเรียนรู้ตามสภาพของชุมชน

1.3 วิธีการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า วิธีดำเนินการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การดำเนินการให้ชุมชนคิดรูปแบบ และวิธีดำเนินการเอง โดยความร่วมมือจากรัฐและเอกชน ก่อนดำเนินการศึกษาวิจัยในแหล่งชุมชนในทุกประเด็นเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้ประเมินว่ามีความจำเป็นต้องมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือไม่ประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานและชุมชนให้เข้าใจถึงประโยชน์และมีการจัดทำคู่มือในการดำเนินการให้ชัดเจน

1.4 วัตถุประสงค์ในการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรมีวัตถุประสงค์ต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นของชุมชน เพื่อการกระจายโอกาสทางการศึกษาสู่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส เป็นศูนย์บริการการศึกษาทุกระดับและทุกระบบ และเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุคคลในชุมชน

1.5 เป้าหมายศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า เป้าหมายศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มุ่งให้เกิดระบบการศึกษาตลอดชีวิตในชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ สามารถอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ได้

1.6 ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง สถานที่ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นสถานที่จัดการให้มีการเรียนของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน และเป็นแหล่งให้บริการทรัพยากรการศึกษาชุมชน

2. แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

โครงสร้างและแผนผังการบริหารงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีชุมชนเป็นเจ้าของ ผู้บริหารชุมชนเป็นผู้บริหาร ควบคุม ดูแลกิจการโดยมีประธานศูนย์ คณะกรรมการบริหาร เลขานุการฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น มีนักศึกษาการศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล เป็นผู้ให้บริการ โดยโครงสร้างของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละแห่ง ควรแตกต่างกันตามสภาพของแต่ละชุมชน ตามแต่คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้จะร่วมกันคิดพิจารณาตามความเหมาะสม สภาพสิ่งแวดล้อมภายนอกควรร่มรื่น สวยงาม มีสนามเด็กเล่น เป็นต้น

3. แนวคิดด้านบทบาทหน้าที่ การจัดการและประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ ชุมชนรับผิดชอบดำเนินการเอง

3.2 หน่วยงานสนับสนุนการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า หน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินการศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยงานทุกกรมในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีสถานศึกษาระดับอำเภอ หน่วยงานราชการท้องถิ่น และหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ตั้งอยู่

3.3 งบประมาณในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า งบประมาณในการดำเนินการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรมาจากงบองค์การบริหารส่วนตำบล งบประมาณของชุมชน และเงินบำรุงการศึกษาจากนักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดหาอาสาสมัครให้บริการ จัดหาอาคารสถานที่ รับผิดชอบจัดการดูแลและให้บริการ ให้แนวคิดในการพัฒนา ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนมาใช้บริการ

3.5 ประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะเป็นจุดเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการศึกษาและอาชีพของชุมชน สร้างโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เป็นจุดรวมกิจกรรมของสังคม ชุมชนทราบการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนของตน

3.6 รูปแบบการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรเป็นองค์กรอิสระ ชุมชนคิดและจัดเอง จัดโดยกระจายความรับผิดชอบ จัดเป็นสถานศึกษาสาขา จัดแบบรับผิดชอบร่วมระหว่างชุมชนกับรัฐ รูปแบบการจัดการหลายระดับโดยเป็นโครงการย่อย และจัดโดยชุมชนในรูปคณะกรรมการ

3.7 สื่อในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า สื่อในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ สื่อบุคคล สื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ในการจัดศูนย์การเรียนรู้ สื่อต่าง ๆ สื่อผลิตโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่วิ วัติทัศน์จนรับสัญญาณดาวเทียม

3.8 ระยะเวลาในการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า การเปิดบริการ ให้บริการตามสภาพความต้องการของผู้ใช้บริการ

3.9 ผู้ดูแลศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ดูแลศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเป็นบุคคลซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าเหมาะสม และอาสาสมัครในชุมชน

3.10 การประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการศึกษาวิจัยพบว่า การประเมินผลศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรประเมินจากความพอใจของผู้รับบริการ ประเมินผลโดยคณะกรรมการดำเนินงาน สภาตำบลเป็นผู้ประเมินติดตามผล

สุนีย์ มหาอัมพรพฤกษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนร่วมกันสร้างคือ ควรใช้ศาลาประชาคมที่มีอยู่แล้ว อาคารควรจัดเป็นห้องโถง ๆ จัดเป็นมุมต่าง ๆ สามารถปรับใช้สำหรับจัดกิจกรรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ควรจัดได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือต่าง ๆ ควรมีอุปกรณ์ฝึกวิชาชีพ และวัสดุโสตทัศนศึกษาต่าง ๆ การจัดตั้งควรมีการประสานงานกับกรรมการชุมชน และจัดโครงการให้อยู่ในแผนพัฒนาของคณะกรรมการชุมชน กิจกรรมที่ควรจัดในศูนย์ ได้แก่ การฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับแม่บ้าน และกลุ่มเยาวชน อบรมความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การให้ข้อมูลข่าวสาร ควรมีการ

ประชาสัมพันธ์แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และสำนักงานเขตอาจให้ความช่วยเหลือในเรื่องการจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้ ฝึกอบรม การจัดงบประมาณ ให้คำแนะนำและประสานงาน

จรรยาณี เพ็ชรจันทิก (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหินโคน อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชน เป็นฐานปัญหาที่พบคือ ครูและนักศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไม่มีเวลาไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน ขาดแคลนด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ไว้คอยบริการชุมชน ทางราชการ ไม่มีงบประมาณสนับสนุน แก้ปัญหา

1. ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาของโรงเรียนสายสามัญ ปัญหาที่พบคือ มีบุคลากรน้อย แต่งานมาก ในการประสานงานบางครั้งไม่ได้รับความสะดวก งบประมาณด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอนน้อย การเบิกจ่ายค่าตอบแทน และการออกหลักฐานการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดล่าช้า

2. ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาของโรงเรียนสายอาชีพปัญหาที่พบคือมีงบประมาณให้จำกัด ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ต่อเนื่อง และวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้าได้ เพราะวัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย มีขั้นตอนในการขออนุญาต และการเบิกจ่ายค่าตอบแทนวิทยากรมาก กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรลดขั้นตอน เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรม

3. ด้านการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แบ่งสัดส่วนพื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนให้สะดวก ในการที่ชุมชนเข้ามาใช้บริการได้ตลอดเวลา โดยให้องค์การนักศึกษาได้เข้ามามีบทบาท ปัญหาที่พบคือ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน งบประมาณสนับสนุน การจัดกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

ไพฑูริย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดเลย ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านส่งเสริมและบริการการศึกษา ด้านหน่วยจัดการศึกษา ด้านศูนย์การเรียนรู้ และด้านส่งเสริมการศึกษาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อแยกรายด้าน พบว่า ด้านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปัญหาคือ งานจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบลยังไม่เป็นรูปธรรมและไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่ควร ด้านบริหาร ปัญหาคือ การรับส่งหนังสือ งานการเงินและงานพัสดุล่าช้า ระบบข้อมูลไม่สมบูรณ์ ขาดระบบการจัดเก็บหนังสือ ด้านส่งเสริมและบริการการศึกษา ปัญหาคือ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง จัดหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของถิ่นและสื่อไม่เพียงพอ ด้านหน่วยจัดการศึกษา ปัญหาคือ การดำเนินงาน

ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และด้านส่งเสริมการศึกษาชุมชน ปัญหาคือ เครือข่ายยังไม่ได้ดำเนินงานเป็นรูปธรรม และชุมชนยังขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเครือข่าย สาเหตุเนื่องจากบุคลากรมีจำนวนจำกัด ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย และไม่มีการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

นันทนา อุ้นเจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่เป็นอาคารชั่วคราว สามารถใช้งานได้ดีดำเนินการสร้างโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณ เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ยกเว้นตู้เก็บเอกสาร ส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอ มีการประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ และจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

2. ปัญหาการดำเนินงานโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดมหาสารคามโดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของตัวแปรทั้งหมด พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีความเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมากกว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

นิพนธ์ ดำเนินผล (2542 : 137 – 141) ได้ศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดหนองคาย พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากคือ ด้านการจัดการศึกษาสายสามัญ ระดับปานกลาง 2 ด้านคือ ด้านการจัดการศึกษาสายอาชีพ และด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

1. การดำเนินการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการจัดการศึกษาสายสามัญมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมากคือ การเตรียมความพร้อมของผู้ให้บริการ (ครูผู้สอน, ครูประจำกลุ่ม) การรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงาน บังคับบัญชาอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ ประสานร่วมมือระหว่างเครือข่ายการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อกำหนด สถานที่เรียนที่สะดวก และเหมาะสม

2. การดำเนินการจัดการศึกษาสายอาชีพ พบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือ ขาดการจัดทำแผนโครงการ เสนอเข้าแผนพัฒนาตำบล เพื่อของบประมาณจาก อบต. และการกำหนดหลักสูตรวิชาชีพไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

3. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการศึกษาตาม อัยยาศัยพบว่า มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ความล่าช้าของเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่อการให้บริการ

สมเดช มนตรีพงษ์ (2542 : 122 – 123) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ว่า ในบทบาทที่เป็นจริง ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเห็นว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะแนวมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการประเมินผลและสรุปผลการปฏิบัติงาน ด้านการประสานงานเครือข่าย ด้านการสำรวจข้อมูล ด้านการจัดทำแผนและโครงการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง พบว่า ความคาดหวังในครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนวมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประสานเครือข่าย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดทำแผนและโครงการ ด้านการสำรวจข้อมูล ด้านการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการประเมินผล และด้านการประชาสัมพันธ์

สุรติ วิภักดิ์ (2542 : 94 – 95) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตการศึกษา 10 ตามทฤษฎีของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียวคือ ด้านการจัดกิจกรรม ส่วนด้านอื่น ๆ สภาพการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะองค์กรท้องถิ่นยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณ และการกระจายอำนาจการบริหารลงไปให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยตรง นอกจากนี้ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีทัศนะต่อปัญหาในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีทัศนะต่อปัญหาในด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ มากกว่าผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ โดยเฉพาะด้านงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เพราะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนมากเป็นบุคลากรใหม่ ไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับด้านการเงิน มาก่อน ขาดความชัดเจนในระเบียบปฏิบัติ

นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์ และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผนและโครงการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสำรวจข้อมูลด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว สำหรับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และเป็นปัญหามากที่สุดคือ ด้านการจัดหาสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการกำกับดูแล ด้านการสรรหาครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศกับการดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า มีองค์ประกอบหลายประการ ที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งองค์ประกอบพื้นฐานส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงาน และองค์ประกอบด้านการดำเนินการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและความพร้อมของทรัพยากรด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามหน้าที่ความรับผิดชอบใน 4 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ตามองค์ประกอบพื้นฐานส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ต่างกันว่าจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานใน 4 ด้านดังกล่าวแตกต่างกันหรือไม่ จึงได้ตั้งสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
2. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
4. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีภูมิสำเนาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน

5. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน

6. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีรายละเอียดในการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ มีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู ศรช.) จำนวนทั้งสิ้น 772 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน จากนั้นได้เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งเขตการศึกษาเป็น 5 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ

ขั้นที่ 2 แต่ละจังหวัดแบ่งออกเป็นอำเภอ ได้อำเภอทั้งหมดจำนวน 101 อำเภอ

ขั้นที่ 3 แต่ละอำเภอแบ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ขั้นที่ 4 สุ่มจำนวนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในแต่ละอำเภอให้เป็นสัดส่วนกัน ตามที่คำนวณได้คือ 35% ของแต่ละอำเภอ ได้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 264 ศูนย์ และให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 264 คน ดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

	จังหวัด	อำเภอ	ประชากร (หน่วย)	กลุ่มตัวอย่าง (หน่วย/คน)
1	สุรินทร์			
		- เมืองสุรินทร์	20	7
		- กาบเชิง	6	2
		- จอมพระ	9	3
		- ท่าตูม	9	3
		- ชุมพลบุรี	9	3
		- ปราสาท	18	6
		- บัวเชด	6	2
		- รัตนบุรี	15	5
		- ลำดวน	5	2
		- ศีขรภูมิ	16	6
		- สนม	7	2
		- สังขะ	12	4
		- สำโรงทาบ	10	4
		- ศรีณรงค์	5	2
		- พนมดงรัก	4	1
		- เขวาสินรินทร์	5	2
		รวม	156	54
2	บุรีรัมย์			
		- เมืองบุรีรัมย์	19	7
		- กระสัง	10	4
		- แด่นคง	4	1
		- หนองหงส์	7	2
		- คูเมือง	3	1
		- นาโพธิ์	3	1
		- บ้านกรวด	4	1
		- ประโคนชัย	16	6
		- ปะคำ	5	2

ตาราง 1 (ต่อ)

	จังหวัด	อำเภอ	ประชากร (หน่วย)	กลุ่มตัวอย่าง (หน่วย/คน)
		- บ้านด่าน	4	1
		- พุทไธสง	3	1
		- ละหานทราย	6	2
		- ลำปลายมาศ	15	5
		- สตึก	10	4
		- หนองกี่	8	3
		- ชำนิ	3	1
		- นางรอง	9	3
		- โนนดินแดง	2	1
		- โนนสุวรรณ	4	1
		- บ้านใหม่ไชยพจน์	2	1
		- พลับพลาชัย	5	2
		- ห้วยราช	8	3
		- เฉลิมพระเกียรติ	5	2
		รวม	155	55
3	ศรีสะเกษ			
		- เมืองศรีสะเกษ	21	7
		- กันทรลักษณ์	3	1
		- ขุขันธ์	11	4
		- ขุนหาญ	3	1
		- โนนคูณ	5	2
		- ปรางกู	11	4
		- ไพรมัง	5	2
		- ยางชุมน้อย	5	2
		- ราชไศล	9	3
		- ศรีรัตนะ	4	1
		- ห้วยทับทัน	4	1
		- น้ำเกลี้ยง	7	2
		- บึงบูรพ์	0	0

ตาราง 1 (ต่อ)

	จังหวัด	อำเภอ	ประชากร (หน่วย)	กลุ่มตัวอย่าง (หน่วย/คน)
		- เบญจลักษ์ณ์	4	1
		- ภูสิงห์	4	1
		- เมืองจันทร์	2	1
		- วังหิน	1	1
		- พยุห์	2	1
		- อุทุมพรพิสัย	4	1
		- โพธิ์ศรีสุวรรณ	2	1
		- กันทรารมย์	12	4
		รวม	119	41
4	นครราชสีมา			
		- เมืองนครราชสีมา	64	22
		- แก้งสนามนาง	4	1
		- ขามสะแกแสง	6	2
		- คง	7	2
		- ครบุรี	8	3
		- จักราช	8	3
		- ชุมพวง	6	2
		- โชคชัย	7	2
		- ขามทะเลสอ	3	1
		- ด่านขุนทด	12	4
		- โนนแดง	4	1
		- โนนไทย	5	2
		- โนนสูง	5	2
		- บัวใหญ่	8	3
		- บ้านเหลื่อม	4	1
		- ประทาย	5	2
		- ปักธงชัย	4	1
		- ปากช่อง	7	2
		- พิมาย	6	2

ตาราง 1 (ต่อ)

	จังหวัด	อำเภอ	ประชากร (หน่วย)	กลุ่มตัวอย่าง (หน่วย/คน)
		- วังน้ำเขียว	4	1
		- สีคิ้ว	4	1
		- สูงเนิน	11	4
		- เสิงสาง	3	1
		- เมืองยาง	4	1
		- เทพารักษ์	4	1
		- พระทองคำ	4	1
		รวม	218	68
5	ชัยภูมิ			
		- เมืองชัยภูมิ	19	7
		- เกษตรสมบูรณ์	10	4
		- แก้งคร้อ	15	5
		- คอนสวรรค์	5	2
		- คอนสาร	13	5
		- จัตุรัส	7	2
		- ภูเขียว	13	5
		- ภักดีชุมพล	5	2
		- บ้านแท่น	5	2
		- บ้านเขว้า	8	3
		- หนองบัวแดง	6	2
		- เนินสง่า	4	1
		- หนองบัวระเหว	5	2
		- บำเหน็จณรงค์	7	2
		- เทพสถิต	6	2
		รวม	124	46
		รวมทั้งสิ้น	772	264

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ภูมิลำเนา ประสบการณ์การฝึกอบรมงานการศึกษานอกโรงเรียน และประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามบทบาทหน้าที่ในเขตการศึกษา 11 ว่าทำได้หรือทำไม่ได้ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 โดยจำแนกปัญหาการปฏิบัติงานออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - ended form) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาข้อเสนอแนะ และแนวทางการปฏิบัติงาน

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชนโครงสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บทบาทภาระหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในเขต

การศึกษา 11 คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) ชนิดแบบตรวจสอบรายการ และชนิดเติมข้อความ
4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อดูรูปแบบการสร้างมาตราวัดประเภท
ต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
5. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาการ
ปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของ
การวิจัยทุกด้าน
6. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอประธานกรรมการ และกรรมการควบคุม
ปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของปัญหาและสำนวนภาษา
7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานกรรมการ และ
กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
8. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ตรวจสอบความ
เที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)
9. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ทั้งในเรื่องภาษา และเนื้อหา
ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
10. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – out) กับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน
จังหวัดสุรินทร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 160 - 161)
ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95
11. ปรับปรุงแบบสอบถามครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปใช้กับข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บ 2 แบบ คือ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และ
ส่งทางไปรษณีย์ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอหนังสือถึง
อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้ออกหนังสือถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองคือ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา โดยไปเก็บข้อมูลในขณะที่มีการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี และรับนโยบายการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละจังหวัด ระหว่างวันที่ 2 – 20 พฤษภาคม 2544

3. สำหรับจังหวัดชัยภูมิ และศรีสะเกษ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือจาก อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ขอความอนุเคราะห์ถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ทั้ง 2 จังหวัด เพื่อขอให้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ออกหนังสือและส่งแบบสอบถามให้กับผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ให้ช่วยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตพื้นที่ได้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จำหน่ายซองพร้อมติดแสตมป์ถึงผู้วิจัยเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเวลา 5 สัปดาห์ นับตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม – 10 มิถุนายน 2544 รวมเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 39 วัน

4. เมื่อครบกำหนดแล้ว ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 254 ฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และเลือกใช้ฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งพบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 249 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.32 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS/PC⁺

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ว่าทำได้หรือทำไม่ได้ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3. ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เป็นรายด้านและเฉลี่ยรวมทุกด้าน เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนปัญหา ผู้วิจัยใช้ความต่อเนื่องของคะแนนทางเดียว ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยโดยคำนวณคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดให้มีค่าไม่ต่ำกว่า 1.00 และคะแนนเฉลี่ยสูงสุดให้มีค่าไม่เกิน 5.00 ดังรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

4. ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 เป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (t-test) และสถิติค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. 2528 : 233 - 234)

5. ตอนที่ 5 การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 วิเคราะห์แจกแจงความถี่ของคำตอบเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. สถิติสำหรับตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 171 ; อ้างอิงจาก Cronbach. 1970. *Essentials of Psychological Test*. p. 160 - 161)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percent)

2.2 มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการหาค่า t - test

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) โดยการหาค่า F - test

3.3 ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้สูตรของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F –distribution
- SS แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
- df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใช้วิธีการหาจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ภูมิลำเนา

ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน โดยคิดเป็นความถี่ และร้อยละ ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11

รายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	94	37.75
1.2 หญิง	155	62.25
รวม	249	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 25 ปี	38	15.26
2.2 25 – 35 ปี	161	64.66
2.3 สูงกว่า 35 ปี	50	20.08
รวม	249	100.00
3. วุฒิทางการศึกษา		
3.1 อนุปริญญา	52	20.88
3.2 ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี	197	79.12
รวม	249	100.00
4. ภูมิสำเนา		
4.1 เป็นคนในชุมชนที่ปฏิบัติงาน	153	61.45
4.2 เป็นคนนอกชุมชน	96	38.55
รวม	249	100.00
5. ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
5.1 เคยผ่านการฝึกอบรม	232	93.17
5.2 ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม	17	6.83
รวม	249	100.00
6. ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน		
6.1 ไม่มีประสบการณ์	44	17.67
6.2 1 – 3 ปี	139	55.82
6.3 มากกว่า 3 ปี	66	26.51
รวม	249	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 94 คน เป็นหญิง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 และ 62.25 เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 38 คน อายุ 25 – 35 ปี จำนวน 161 คน และอายุสูงกว่า 35 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.26, 64.66 และ 20.08 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา พบว่า มีระดับอนุปริญญา จำนวน 52 คน ระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 20.88 และ 79.12 จำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า เป็นคนในชุมชนที่ปฏิบัติงาน จำนวน 153 คน และเป็นคนนอกชุมชน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 61.45 และร้อยละ 38.55 จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า เคยผ่านการฝึกอบรม จำนวน 232 คน และไม่เคยผ่านการฝึกอบรม จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 93.17 และ ร้อยละ 6.83 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ไม่มีประสบการณ์ จำนวน 44 คน, 1 – 3 ปี จำนวน 139 คน และมากกว่า 3 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.67 , 55.82 และ 26.51

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์
การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11**

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ว่าสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้หรือไม่ โดยวิธีแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

รายละเอียดข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่	ทำได้		ทำไม่ได้	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. จัดอาคาร สถานที่ให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับกิจกรรมที่ดำเนินการใน ศรช.	229	91.97	20	8.03
2. ดำเนินงานธุรการ ทำบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อเสนอผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	228	91.57	21	8.43
3. ให้บริการ สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แก่นักศึกษา และผู้มาใช้บริการในชุมชน	222	89.16	27	10.84
4. ทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระดานข่าว ป้ายนิเทศได้ต่อเนื่อง	212	85.14	37	14.86
5. ชักชวนและประชาสัมพันธ์ด้วยตนเองให้ประชาชนในเขตบริการได้ทราบถึงกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	245	98.39	4	1.61
6. ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางหอกระจายข่าวให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง	205	82.33	44	17.67
7. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ทรัพยากรในชุมชน	212	85.14	37	14.86
8. นำข้อมูลชุมชนมาจัดทำเป็นแผนที่ แผนที่แสดงที่ตั้งสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้ชัดเจน	180	72.29	69	27.71
9. วิเคราะห์ข้อมูล และจัดหมวดหมู่ แยกประเภทของข้อมูล	185	74.30	64	25.70
10. นำข้อมูลชุมชนมาใช้ในการจัดทำแผนและโครงการเป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง	201	80.72	48	19.28

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่	ทำได้		ทำไม่ได้	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
11. จัดทำแผนเพื่อขอรับการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.)	188	75.50	61	24.50
12. จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	176	70.68	73	29.32
13. ให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียนแก่ผู้เรียน	247	99.20	2	0.80
14. ให้คำปรึกษาและแนะแนวระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน	246	98.80	3	1.20
15. ให้คำปรึกษาและแนะแนวหลังจบการศึกษาแก่ผู้เรียน	239	95.98	10	4.02
16. จัดการศึกษาสายสามัญตามแผนของ ศรช. ทุกระดับ	229	91.97	20	8.03
17. เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเสริมแก่นักศึกษาสายสามัญ	197	79.12	52	20.88
18. เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเสริมแก่นักศึกษาสายอาชีพ	218	87.55	31	12.45
19. จัดการศึกษาสายอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	223	89.56	26	10.44
20. ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมใน ศรช.	221	88.76	28	11.24
21. ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นเครือข่ายการเรียนรู้	235	94.38	14	5.62
22. จัดทำ ทำเนียบเครือข่ายในชุมชน	201	80.72	48	19.28
23. จัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.)	227	91.16	22	8.84
24. จัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	181	72.69	68	27.31
25. จัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อหน่วยงานที่สนับสนุน ศรช.	194	77.91	55	22.09

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ข้อที่ทำได้มีความถี่สูงสุดในการปฏิบัติงาน คือ ข้อ.13 ให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียนแก่ผู้เรียน (ความถี่ 247) คิดเป็นร้อยละ 99.20 รองลงมา คือ ข้อ.14 ให้คำปรึกษาและแนะแนวระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน (ความถี่ 246) คิดเป็นร้อยละ 98.80 และข้อที่ทำได้ความถี่ต่ำสุดในการปฏิบัติงาน คือ ข้อ 12 จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ความถี่ 176) คิดเป็นร้อยละ 70.68

ส่วนข้อที่ทำไม่ได้ ที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อ.12 จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (ความถี่ 73) คิดเป็นร้อยละ 29.32 รองลงมา คือ ข้อ 8 นำข้อมูลชุมชนมาจัดทำเป็นแผนที่ แผนที่ผังแสดงที่ตั้งสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจน (ความถี่ 69) คิดเป็นร้อยละ 27.71 และข้อที่ทำไม่ได้มีความถี่ต่ำสุดในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ คือ ข้อ 13 การให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียนแก่ผู้เรียน (ความถี่ 2) คิดเป็นร้อยละ 0.82

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในเขตการศึกษา 11**

ในตอนนี้เป็น การวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน แยกเป็นโดยรวม และรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลปรากฏดังตาราง 4 – 8

ตาราง 4 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหา
การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว	2.96	0.85	ปานกลาง
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.01	0.76	ปานกลาง
3. ด้านการประสานเครือข่าย	2.91	0.87	ปานกลาง
4. ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน	2.91	0.91	ปานกลาง
รวม	2.96	0.77	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.01$) ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ($\bar{X} = 2.96$) ด้านการประสานเครือข่าย และ ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.91$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานของ
ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
<u>ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว</u>				
1.	การให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผู้มาใช้บริการก่อนเรียนเกี่ยวกับโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตร	2.88	1.17	ปานกลาง
2.	การให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผู้มาใช้บริการก่อนเรียนเกี่ยวกับวิธีเรียนและแผนการเรียน	2.94	1.27	ปานกลาง
3.	การให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผู้มาใช้บริการก่อนเรียนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน	2.99	1.35	ปานกลาง
4.	การให้คำปรึกษาแนะแนวนักศึกษาระหว่างเรียนในเรื่องแหล่งความรู้	2.95	1.23	ปานกลาง
5.	การให้คำปรึกษาแนะแนวนักศึกษาระหว่างเรียนในเรื่องสื่อการเรียนตามความต้องการของผู้เรียน	3.04	1.19	ปานกลาง
6.	การให้คำปรึกษาแนะแนวนักศึกษาระหว่างเรียนในเรื่องขั้นตอนวิธีการสอบระหว่างภาคและปลายภาค	2.88	1.36	ปานกลาง
7.	การให้คำปรึกษาระหว่างเรียนในเรื่องการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	2.90	1.25	ปานกลาง
8.	การให้คำแนะนำปรึกษาระหว่างเรียนในเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของนักศึกษา	2.82	1.24	ปานกลาง
9.	การให้คำแนะนำปรึกษาระหว่างเรียนด้านส่วนตัวด้านสังคม	2.90	1.15	ปานกลาง
10.	การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ มาให้ความรู้และแนะแนวเรื่องการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ	3.04	1.11	ปานกลาง
11.	การเชิญวิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้ความรู้และแนะแนวเรื่องการเลือกประกอบอาชีพ	3.01	1.03	ปานกลาง
12.	การเชิญวิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้คำแนะนำในการสมัครงาน	2.98	1.03	ปานกลาง
13.	ความเพียงพอของสื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา-แนะแนว	3.15	1.11	ปานกลาง
รวม		2.96	0.85	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82 - \bar{X} = 3.15$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 13 ความเพียงพอของสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการกิจกรรมให้คำปรึกษา แนะแนว ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมาคือ ข้อ 5 การให้คำปรึกษา แนะแนว นักศึกษาระหว่างเรียนในเรื่องสื่อการเรียนตามความต้องการของผู้เรียน และ ข้อ 10 การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ มาให้ความรู้และแนะแนวเรื่องการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 8 การให้คำแนะนำปรึกษาระหว่างเรียนในเรื่องสิทธิต่างๆ ของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.82$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของ
ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>				
1.	การจัดกิจกรรมการศึกษาหลักสูตรสายสามัญ ระดับประถมศึกษา ให้บรรลุตามแผนที่วางไว้	3.00	1.12	ปานกลาง
2.	การจัดกิจกรรมการศึกษาหลักสูตรสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดได้ตามแผนที่ วางไว้	2.96	1.20	ปานกลาง
3.	การจัดกิจกรรมการศึกษาหลักสูตรสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้บรรลุตามแผน	2.99	1.16	ปานกลาง
4.	การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพพระยาสันครบ ตามแผนที่วางไว้	2.89	1.12	ปานกลาง
5.	การจัดกิจกรรมการศึกษากลุ่มพัฒนาอาชีพให้ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย	2.97	1.11	ปานกลาง
6.	การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพกลุ่มสนใจได้ ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น	2.90	1.14	ปานกลาง
7.	การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยตามความ สนใจของคนในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง	3.08	1.11	ปานกลาง
8.	เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเสริมได้อย่าง ต่อเนื่อง	2.98	1.09	ปานกลาง
9.	การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการจัดได้อย่าง ต่อเนื่อง	2.98	1.18	ปานกลาง
10.	การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทุก ภาคเรียน	2.75	1.40	ปานกลาง
11.	การจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศให้กับนักศึกษาเมื่อจบ การศึกษา	2.90	1.26	ปานกลาง
12.	เอกสาร แบบเรียน เกี่ยวกับการศึกษานอกโรง เรียนสายสามัญมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	3.27	1.23	ปานกลาง
13.	เอกสารในเรื่องหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สายอาชีพมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	3.23	1.13	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
14.	การใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสอดคล้องกับแผนการเรียน	3.24	1.10	ปานกลาง
15.	สื่อวีดิทัศน์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายสามัญมีเพียงพอ	3.29	1.13	ปานกลาง
16.	สื่อวีดิทัศน์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายอาชีพมีเพียงพอ	3.23	1.18	ปานกลาง
17.	สื่อในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยมีหลากหลายและเพียงพอ	3.13	1.09	ปานกลาง
18.	การทำแผนการพบกลุ่มและปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอนทุกกิจกรรม	2.92	1.16	ปานกลาง
19.	ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและผู้เรียนวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม	2.81	1.22	ปานกลาง
20.	การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของนักศึกษา	2.90	1.12	ปานกลาง
21.	การแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษา	2.98	1.07	ปานกลาง
22.	การใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งความรู้	2.93	1.17	ปานกลาง
23.	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบในองค์กรนักศึกษาสามารถทำได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	2.96	1.08	ปานกลาง
รวม		3.01	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ ปานกลางทุกข้อ ($\bar{X} = 2.75 - \bar{X} = 3.29$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 15 ($\bar{X} = 3.29$) สื่อ วิดีทัศน์ สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายสามัญ มีเพียงพอ รองลงมาคือ ข้อ 12 เอกสาร แบบเรียนเกี่ยวกับการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ($\bar{X} = 3.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 10 การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 2.75$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของ
ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการประสานเครือข่าย

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
<u>ด้านการประสานเครือข่าย</u>				
1.	การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ	3.00	1.06	ปานกลาง
2.	การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับตำบล	2.87	1.15	ปานกลาง
3.	การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับหมู่บ้าน	2.84	1.20	ปานกลาง
4.	การประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.89	1.19	ปานกลาง
5.	การประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.05	1.06	ปานกลาง
6.	การติดต่อวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนการศึกษาสายอาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ตรงตามความต้องการของชุมชน	2.98	1.10	ปานกลาง
7.	การประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้	2.92	1.08	ปานกลาง
8.	จัดทำและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	3.08	0.94	ปานกลาง
9.	การประสานงานระหว่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับ ศบอ. เพื่อรับนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	2.76	1.22	ปานกลาง
10.	ครู ศรช. มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่นร่วมกับชุมชน	2.76	1.18	ปานกลาง
11.	การสรรหาบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.88	1.05	ปานกลาง
12.	การประสานงานอย่างต่อเนื่องระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนาและศิลปวัฒนธรรม	2.88	1.05	ปานกลาง
13.	การประสานงานการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า	2.89	1.03	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
14.	การติดต่อกับองค์กรในชุมชนในการสำรวจความต้องการและกำหนดรูปแบบเนื้อหาในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	2.98	1.04	ปานกลาง
รวม		2.91	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการประสานเครือข่าย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ($\bar{X} = 2.76 - \bar{X} = 3.08$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 8 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ($\bar{X} = 3.08$) รองลงมา คือ ข้อ 5 การประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ($\bar{X} = 3.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อ 9 การประสานงานระหว่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กับศูนย์การบริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเพื่อรับนโยบาย และส่งเสริมสนับสนุนด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และ ข้อ 10 ครู ศรช. มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่นร่วมกับชุมชน ($\bar{X} = 2.76$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครู
ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผล
การปฏิบัติงาน

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
<u>ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน</u>				
1.	การประเมินผลการดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.90	1.12	ปานกลาง
2.	การวิเคราะห์แผนปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินกิจกรรมตาม แผน	2.93	1.07	ปานกลาง
3.	การกำหนดสิ่งที่ จะทำการประเมินในแต่ละกิจกรรมของงาน การศึกษานอกโรงเรียนตามแผนปฏิบัติงานตามขั้นตอน	2.95	1.05	ปานกลาง
4.	การดำเนินการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติงานจริง	2.84	1.11	ปานกลาง
5.	การติดตามผลการพบกลุ่มของนักศึกษาในรายสภาพ/ รายวิชา/หมวดวิชา ในแต่ละระดับ	2.86	1.16	ปานกลาง
6.	การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริมและวิทยากร พิเศษอย่างต่อเนื่อง	2.95	1.10	ปานกลาง
7.	การรายงานผลการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน แต่ละเดือนโดยจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เสนอ ผู้บริหาร ศบอ.	2.92	1.12	ปานกลาง
8.	รายงานผลการจัดการสอนเสริมของครูสอนเสริมในแต่ละ ภาคเรียนเสนอ ศบอ.	2.98	1.10	ปานกลาง
9.	การรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละ ภาคเรียนเสนอ ผู้บริหาร ศบอ. และ อบต.	2.90	1.16	ปานกลาง
10.	การทำสรุปผลการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.92	1.10	ปานกลาง
รวม		2.91	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาใน
การปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครู
ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
ทุกข้อ ($\bar{X} = 2.84 - \bar{X} = 2.98$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 8 รายงานผลการจัดการสอน
เสริมของครูสอนเสริมในแต่ละภาคเรียนเสนอ ศบอ. ($\bar{X} = 2.98$) รองลงมาคือ ข้อ 3 กำหนดสิ่งที่
จะทำการประเมินในแต่ละกิจกรรมของงานการศึกษานอกโรงเรียนตามแผนปฏิบัติงานตาม

ขั้นตอนได้ และข้อ 6 การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริมและวิทยากรพิเศษได้
อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.95$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4 การดำเนินการเก็บข้อมูลจาก
 การปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 2.84$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนในเขตการศึกษา 11

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิต่างการศึกษา ภูมิสำเนา ประสบการณ์การฝึกอบรมครู
ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน
 ผลปรากฏดังตาราง 9 - 17

4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปรเพศ เป็นการทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 1
 “ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน”
 โดยใช้ค่าสถิติ t (t-test) ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงาน
 ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามเพศ โดยรวมและ
 รายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	N = 94		N = 155		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว	2.95	0.86	2.96	0.85	0.14
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.98	0.80	3.03	0.74	0.44
3. ด้านการประสานเครือข่าย	2.86	0.93	2.95	0.83	0.75
4. ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผล การปฏิบัติงาน	2.87	0.96	2.94	0.89	0.63
รวม	2.93	0.81	2.98	0.74	0.52

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีเพศ
 ต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปร อายุ เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” โดยใช้ค่าสถิติ F (F-test) ผลปรากฏดังตาราง 10 - 11

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	อายุ					
	ต่ำกว่า 25 ปี		25-35 ปี		สูงกว่า 35 ปี	
	N = 38		N = 161		N = 50	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว	2.81	0.86	2.96	0.85	3.06	0.85
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.91	0.80	3.01	0.75	3.10	0.78
3. ด้านการประสานเครือข่าย	2.72	0.95	2.91	0.85	3.06	0.83
4. ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผล การปฏิบัติงาน	2.69	1.00	2.92	0.91	3.05	0.84
รวม	2.81	0.83	2.96	0.76	3.07	0.75

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีอายุ สูงกว่า 35 ปี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยรวมทุกด้าน มากกว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีอายุ 25-35 ปี และมีอายุต่ำกว่า 25 ปี เมื่อพิจารณา แต่ละด้าน พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีอายุ สูงกว่า 35 ปี มี ค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้ง 4 ด้าน มากกว่า ครูประจำ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีอายุ 25 - 35 ปี และต่ำกว่า 25 ปี ตามลำดับ

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแปรปรวนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้
ชุมชนในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	1.35	0.68	0.93
	ภายในกลุ่ม	246	179.43	0.73	
	รวม	248	180.78		
2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.79	0.39	0.68
	ภายในกลุ่ม	246	142.50	0.58	
	รวม	248	143.29		
3 ด้านการประสานเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	2.50	1.25	1.67
	ภายในกลุ่ม	246	184.20	0.75	
	รวม	248	186.70		
4 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.74	1.37	1.64
	ภายในกลุ่ม	246	204.85	0.83	
	รวม	248	207.59		
รวมทั้งสิ้น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.52	0.76	1.30
	ภายในกลุ่ม	246	144.38	0.59	
	รวม	248	145.90		

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปร วุฒิทางการศึกษา เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน” โดยใช้ค่าสถิติ t (t – test) ผลปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	วุฒิทางการศึกษา				t
	อนุปริญญา		ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี		
	N = 52		N = 197		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	2.81	0.80	3.00	0.86	1.44
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.96	0.74	3.02	0.77	0.53
3. ด้านการประสานเครือข่าย	2.86	0.78	2.93	0.89	0.57
4. ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผล การปฏิบัติงาน	2.79	0.86	2.95	0.93	1.10
รวม	2.88	0.72	2.98	0.78	0.93

จากตาราง 12 แสดงว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้

4.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปรภูมิลำเนา เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 “ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน” โดยใช้ค่าสถิติ t (t - test)

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามภูมิลำเนา โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ภูมิลำเนา				t
	เป็นคนในชุมชนที่ปฏิบัติงาน N = 153		เป็นคนนอกชุมชนที่ปฏิบัติงาน N = 96		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	2.91	0.85	3.04	0.86	1.19
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.98	0.76	3.07	0.76	0.92
3. ด้านการประสานเครือข่าย	2.87	0.85	2.99	0.89	1.02
4. ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผล การปฏิบัติงาน	2.87	0.93	2.99	0.89	1.02
รวม	2.92	0.77	3.03	0.76	1.11

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้

4.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปร ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 “ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” โดยสถิติ t (t-test) ผลปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน เขตการศึกษา 11 จำแนกตาม ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน				t
	เคยผ่านการฝึกอบรม		ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม		
	N = 232		N = 17		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว	2.95	0.86	3.11	0.82	0.80
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	3.00	0.76	3.18	0.78	0.93
3. ด้านการประสานเครือข่าย	2.90	0.86	3.09	1.93	0.83
4. ด้านการประเมินผล และสรุป รายงานผลการปฏิบัติงาน	2.89	0.92	3.21	0.86	1.47
รวม	2.95	0.77	3.15	0.78	1.05

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้

4.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปร ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงาน การศึกษาออกโรงเรียน เป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 6 “ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มี ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการ ปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ” โดยใช้ค่าสถิติ F (F – test) ผลปรากฏดังตาราง 15 - 16

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหา การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จำแนกตาม ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษา ออกโรงเรียน					
	ไม่มีประสิทธิภาพ N = 44		1-3 ปี N = 139		มากกว่า 3 ปี N = 66	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการใช้คำปรึกษาและแนะแนว	3.04	0.98	2.93	0.84	2.97	0.95
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.08	0.96	2.95	0.74	3.10	0.83
3. ด้านการประสานเครือข่าย	3.04	0.81	2.80	0.86	3.06	0.90
4. ด้านการประเมินผล และสรุปรายงาน ผลการปฏิบัติงาน	3.06	0.85	2.78	0.90	3.10	0.95
รวม	3.06	0.70	2.88	0.74	3.06	0.85

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มี ประสิทธิภาพเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนมากกว่า 3 ปี และไม่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย คะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมมากกว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงาน 1 – 3 ปี เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนมากกว่า 3 ปี มีค่าเฉลี่ย คะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 1 – 3 ปี และไม่มีประสิทธิภาพ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และ ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษาในเขตการศึกษา 11 ที่ไม่มีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงาน

มากกว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานมากกว่า 3 ปี และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน 1 – 3 ปี

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแปรปรวนปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.46	0.23	0.31
	ภายในกลุ่ม	246	180.32	0.73	
	รวม	248	180.78		
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.27	0.64	1.10
	ภายในกลุ่ม	246	142.01	0.58	
	รวม	248	143.28		
3. ด้านการประสานเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	3.94	1.97	2.65
	ภายในกลุ่ม	246	182.76	0.74	
	รวม	248	186.70		
4. ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.72	2.86	3.49*
	ภายในกลุ่ม	246	201.87	0.82	
	รวม	248	207.59		
รวมทั้งสิ้น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.98	0.99	1.69
	ภายในกลุ่ม	246	143.92	0.59	
	รวม	248	145.90		

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานศึกษานอกโรงเรียนด้านการประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

ประสบการณ์การปฏิบัติงาน				
	$\bar{X}$	1 - 3 ปี	ไม่มีประสบการณ์	มากกว่า 3 ปี
		2.78	3.06	3.10
1-3 ปี	2.78	-	0.28	0.32*
ไม่มีประสบการณ์	3.06		-	0.04
มากกว่า 3 ปี	3.10			-

จากตาราง 17 แสดงว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานศึกษานอกโรงเรียนมากกว่า 3 ปี กับ 1-3 ปี มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 จากแบบสอบถามปลายเปิด ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 249 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 64.65 รายละเอียดผลปรากฏดังตาราง 18 - 22

ตาราง 18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว

ข้อความ	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. เอกสารที่ใช้แนะแนว สื่อ อุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการแนะแนว เช่น ม้วนวีดิทัศน์ เทปเสียง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ มีน้อยไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย	37
2. นักศึกษาไม่กล้ามาขอคำแนะนำเมื่อมีปัญหาในเรื่องต่างๆ ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริง	18
3. ครู ทรช.ยังขาดความรู้ในจิตวิทยาการแนะแนว ไม่มั่นใจในการให้คำปรึกษา แนะนำแต่ละด้าน	15
4. ระเบียบปฏิบัติเปลี่ยนบ่อย ขาดความมั่นใจในเรื่องที่จะให้คำแนะนำ	4
5. เวลาในการพบกลุ่มน้อย นักศึกษาบางคนไม่เข้าใจโครงสร้างหลักสูตร การเรียน ขั้นตอนการลงทะเบียน	4
6. นักศึกษามาสมัครเรียนแล้วไปทำงานต่างพื้นที่ เมื่อมีปัญหา ไม่มีเวลามาปรึกษาครู	2
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ควรหาสื่อ หรือ ผลิตสื่อเพื่อการแนะแนวให้เพียงพอ	20
2. ครูควรสร้างความเชื่อมั่น และใกล้ชิด เอาใจใส่นักศึกษาให้ทั่วถึง	15
3. สนจ. และ ศบอ. ควรสนับสนุนเอกสารการแนะแนวที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง	13
4. ศบอ.ควรเป็นพี่เลี้ยงจัดกิจกรรมการแนะแนวทุกภาคเรียน	5
5. ควรจัดอบรมครู ทรช.ทุกภาคเรียน จะได้พัฒนาตัวเอง และงานใน ทรช.	3

จากตาราง 18 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า เอกสารที่ใช้แนะแนว สื่อ อุปกรณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการแนะแนว เช่น ม้วนวีดิทัศน์ เทปเสียง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ มีน้อย ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย (37 คน) รองลงมาคือ นักศึกษาไม่กล้ามาขอคำแนะนำ เมื่อมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริง (18 คน) ข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า ควรหาสื่อ หรือผลิตสื่อเพื่อการแนะแนวให้เพียงพอ (20 คน) รองลงมาคือ ครูควรสร้างความเชื่อมั่น และใกล้ชิด เอาใจใส่นักศึกษาให้ทั่วถึง (15 คน)

ตาราง 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อความ	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น แบบเรียน เอกสารชุดวิชา ม้วนวิดีโอทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ สื่อไม่ทันสมัย และไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	94
2. นักศึกษาไม่มีใครมาพบกลุ่ม มีเวลาน้อย ต้องประกอบอาชีพ	13
3. นักศึกษาไม่สนใจเรียน ไม่กระตือรือร้น	11
4. สถานที่พบกลุ่มใน ศรช. ยังไม่ได้มาตรฐาน บรรยากาศไม่เหมาะสมในการเรียนการสอน	11
5. ไม่สามารถสอนนักศึกษาได้ทุกวิชา รวมทั้งยังขาดการใช้สื่อบางประเภท เช่น อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	9
6. ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน ศรช.	6
7. วิทยากรสอนวิชาชีพไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน	2
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น จัดสื่อแบบเรียนให้ตรงกับหลักสูตร	42
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกระจายสื่อให้ทั่วถึง รวมทั้ง อบต.ควรจัดแบ่งงบประมาณสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน	11
3. ควรมีสถานที่พบกลุ่มใน ศรช. ให้มีความเหมาะสม มีบรรยากาศในการเรียนการสอน	3
4. ควรจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างรายได้แก่ผู้เรียน	2
5. ควรจัดวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาสอนมาสอนเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนวิชาชีพที่ชุมชนต้องการ	2

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น แบบเรียน เอกสารชุดวิชา ม้วนวิดีโอ สื่อบันทึกเสียง มีไม่เพียงพอ และไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน (94 คน) รองลงมาคือ นักศึกษาไม่ใคร่มาพบกลุ่ม มีเวลาน้อย ต้องประกอบอาชีพ (13 คน) ข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น จัดสื่อแบบเรียนให้ตรงกับหลักสูตร (42 คน) รองลงมาคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกระจายสื่อให้ทั่วถึง รวมทั้ง อบต. ควรแบ่งจัดงบประมาณมาสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน (11 คน)

ตาราง 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการประสานเครือข่าย

ข้อความ	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. อบต.และผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นเครือข่าย ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร	54
2. การเดินทางติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายหน่วยงานอื่นและระหว่าง ศรช. ไม่สะดวกในด้านพาหนะ และงบประมาณ ทำให้ขาดการประสานงานกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	10
3. บทบาทของ ศรช. ยังไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ ทำให้การประสานงานเพื่อจัดกิจกรรมใน ศรช. ลำบาก	5
4. เครือข่ายขาดการเชื่อถือการทำงานใน ศรช. ทำให้การประสานงานกับเครือข่ายในระดับอำเภอ ยังไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร	3
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. เครือข่ายในชุมชนควรให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมใน ศรช.	22
2. ศบอ.และศนจ. ควรช่วยประสานงานและทำความเข้าใจกับประธาน อบต. ผู้นำท้องถิ่น และสมาชิก อบต.ให้เห็นความสำคัญของ ศรช. เพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์งานของ ศรช. และสร้างศรัทธา	10
3. ครูอาสาสมัครควรเป็นพี่เลี้ยง นำครู ศรช. ไปแนะนำตัวกับเครือข่ายในบางโอกาส เพื่อสร้างความเชื่อถือ และทำความเข้าใจในการร่วมงาน	6
4. ควรจัดประชุมสัมมนาเครือข่ายระดับชุมชน	5
5. ควรจัดอบรมให้ข้อเสนอแนะ เทคนิควิธีการประสานกับเครือข่ายให้กับครู ศรช.	3

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการประสานเครือข่าย ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า อบต. และผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครือข่าย ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร (54 คน) รองลงมาคือ การเดินทางติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายอื่นและระหว่าง ศรช. ไม่สะดวกใน

ด้านพาหนะและงบประมาณ ทำให้ขาดการประสานงานกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง (10 คน)
ข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า เครือข่ายในชุมชนควรให้การสนับสนุน เห็นความ
สำคัญในการจัดกิจกรรมใน ศรช. (22 คน) รองลงมาคือ ศบอ.และ ศนจ. ควรช่วยประสานงาน
และทำความเข้าใจกับประธาน อบต. ผู้นำท้องถิ่น และสมาชิก อบต. ให้เห็นความสำคัญของ
ศรช. เพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์งานของ ศรช.และสร้างศรัทธา (10 คน)

ตาราง 21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

ข้อความ	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. การประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงน้อย	8
2. ขาดการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน เพราะไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการปฏิบัติ	7
3. การวิเคราะห์แผนงานทำได้ยาก จึงทำให้การประเมินผลการจัดกิจกรรมยังไม่ได้ตามแผนที่วางไว้	5
4. การสรุปรายงานผลล่าช้า เพราะมีงานรับผิดชอบมาก บางครั้งต้องทำงานในศบอ. จึงไม่มีเวลาจัดทำเป็นระบบ	5
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ศบอ.ควรแนะนำ ชี้แจงสรุปรายงานผลการดำเนินงานกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	14
2. ควรจัดรูปแบบการประเมินผลที่ชัดเจนในการปฏิบัติ	11
3. ควรให้ครูอยู่ในพื้นที่ประจำ จะได้รายงานผลการดำเนินงานได้ต่อเนื่องตามกำหนดเวลา	5
4. การสอนเสริมของครูควรให้เวลาเพิ่ม	2

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า การประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงน้อย (8 คน) รองลงมาคือ ขาดการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน เพราะไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการปฏิบัติ (7 คน) ข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า ศบอ. ควรแนะนำ ชี้แจงสรุปรายงานผลการดำเนินงานกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (14 คน) รองลงมาคือ ควรจัดรูปแบบการประเมินผลที่ชัดเจนในการปฏิบัติ (11 คน)

ตาราง 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ด้านอื่น ๆ

ข้อความ	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. ค่าตอบแทนรายเดือนไม่ได้เต็มตามวุฒิ	17
2. ขาดขวัญและกำลังใจ ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ	13
3. นักศึกษาสายสามัญมาสมัครเรียนใน ศรช. น้อย หานักศึกษามาเรียนยาก	12
4. บุคลากรน้อย	3
5. ขาดงบประมาณมาซ่อมแซม ศรช.	2
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ควรจัดสวัสดิการ จ่ายค่าตอบแทนเต็มทุกเดือน	17
2. ควรให้ความมั่นคงแก่ครู ศรช.สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญและกำลังใจ	12
3. ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับ ศรช.เป็นค่าซ่อมแซมและจัดกิจกรรมที่จำเป็น	4

จากตาราง 22 แสดงว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ข้อที่ว่า ค่าตอบแทนรายเดือนไม่ได้ตามวุฒิ (17 คน) รองลงมาคือ ขาดขวัญและกำลังใจ ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ (13 คน) ข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อที่ว่า ควรจัดสวัสดิการ จ่ายค่าตอบแทนทุกเดือน (17 คน) รองลงมาคือ ควรให้ความมั่นคงแก่ครู ศรช. สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญและกำลังใจ (12 คน)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11
2. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ใน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ภูมิสำเนา ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน
4. เพื่อรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตการศึกษา 11

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ด้านวิชาการ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในชุมชนโดยใช้ประกอบการพิจารณา เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. ด้านการปฏิบัติงาน ข้อมูลที่ได้จะทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ว่าทำได้หรือทำไม่ได้ และมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านใดตามบทบาทมากหรือน้อยเพียงใด เพื่อนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ และใช้เป็นแนวทางสรรหาครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน วางแผนการปฏิบัติงานให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง
3. ด้านการวิจัย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และสนับสนุนงานวิจัยด้านการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
2. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
4. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีภูมิสำเนาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
5. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
6. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตการศึกษา 11 คือ ในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา และชัยภูมิ จำนวนทั้งสิ้น 772 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ซึ่งได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน จากนั้นได้เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random) ตามขั้นตอนดังนี้
 - ขั้นที่ 1 แบ่งเขตการศึกษาเป็น 5 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ
 - ขั้นที่ 2 แต่ละจังหวัดแบ่งออกเป็นอำเภอ ได้อำเภอทั้งหมดจำนวน 101 อำเภอ
 - ขั้นที่ 3 แต่ละอำเภอแบ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - ขั้นที่ 4 สุ่มจำนวนศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในแต่ละอำเภอให้เป็นสัดส่วนกันตามที่ได้คำนวณได้คือ 35% ของแต่ละอำเภอ ได้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 264 ศูนย์ และให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 264 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.95 โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ภูมิลำเนา ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามบทบาทหน้าที่ในเขตการศึกษา 11 โดยแบ่งเป็นทำได้หรือทำไม่ได้

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยแบ่งปัญหออกเป็น 5 ระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด มีปัญหามาก มีปัญหากลาง มีปัญหาน้อย มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งมีคะแนน 5 4 3 2 1

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open – ended form) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน และด้านอื่น ๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ที่จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา และใช้วิธีการให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ 2 จังหวัด คือ ชัยภูมิ และศรีสะเกษ โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 39 วัน นับตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม 2544 ถึงวันที่ 10 มิถุนายน 2544 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.56 เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 249 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 94.32

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ

2. ข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วประเมินปัญหาการปฏิบัติงานโดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

4. การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 เป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่ายและด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน จำแนกตามตัวแปรอิสระ ทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t -test และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) โดยการหาค่า F -test เมื่อพบความแตกต่าง นำไปวิเคราะห์เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติดังกล่าว วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science / Personal Computer)

5. วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โดยจัดกลุ่มปัญหาและข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ทำการแจกแจงความถี่

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 249 คน เป็นเพศชายจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 เพศหญิงจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 ส่วนใหญ่มีอายุ 25 – 35 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 64.66 อายุสูงกว่า 35 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 20.08 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.26 วุฒิทางการศึกษาอนุปริญญาตรีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 20.88 ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 79.12 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนา เป็นคนในชุมชนที่ปฏิบัติงาน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 61.45 เป็นคนนอกชุมชน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 38.55 ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่เคยผ่านการฝึกอบรมมี จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 93.17 ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมมีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.83 มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนส่วนใหญ่ 1 – 3 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 55.82 มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็น ร้อยละ 26.51 และไม่มีประสบการณ์ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 17.67 ตามลำดับ

2. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขต การศึกษา 11 ส่วนใหญ่ทำได้และข้อที่ทำได้มากที่สุดในการปฏิบัติงาน คือ ให้คำปรึกษาและ แนะนำก่อนเรียนแก่ผู้เรียน จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 99.22 รองลงมาคือ ให้คำปรึกษา และแนะระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 98.80 ส่วนข้อที่ทำได้น้อย ที่สุดในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่คือ จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล เพื่อขอ รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 70.68 ส่วนข้อที่ทำได้ไม่มากที่สุด คือ จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล เพื่อขอรับการ สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 29.32 รองลง มาคือ นำข้อมูลชุมชนมาจัดทำเป็นแผนที่ แผนผังแสดงที่ตั้งสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้ อย่างชัดเจน มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 และข้อที่ทำได้น้อยที่สุดในการปฏิบัติ งานตามบทบาทหน้าที่คือ การให้คำปรึกษาและแนะก่อนเรียนแก่ผู้เรียน มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.82

3. ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.01$) ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ($\bar{X} = 2.96$) ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.91$)

4. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขต การศึกษา 11 โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ภูมิลำเนา ประสบการณ์การฝึก อบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษา นอกโรงเรียน

4.1 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานทั้ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีภูมิสำเนาต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.6 ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11

5.1 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ เอกสารที่ใช้แนะแนว สื่อ อุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการแนะแนว เช่น ม้วนวีดิทัศน์ เทปเสียง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ มีน้อยไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย รองลงมาคือ ข้อที่ว่านักศึกษาไม่กล้ามาขอคำแนะนำ เมื่อมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริง ข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรหาสื่อ หรือผลิตสื่อเพื่อการแนะแนวให้เพียงพอ รองลงมาคือ ครูควรสร้างความเชื่อมั่นและใกล้ชิด เอาใจใส่นักศึกษาให้ทั่วถึง

5.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น แบบเรียน เอกสารชุดวิชา ม้วนวีดิทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ สื่อไม่ทันสมัย และไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน รองลงมาคือ นักศึกษาไม่ใคร่มาพบกลุ่ม มีเวลาน้อย ต้องประกอบอาชีพ ข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น จัดสื่อแบบเรียนให้ตรงกับหลักสูตร รองลงมาคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกระจายสื่อให้ทั่วถึง รวมทั้ง อบต. ควรจัดแบ่งงบประมาณมาสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน

5.3 ด้านการประสานเครือข่าย พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ อบต. และผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นเครือข่าย ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร รองลงมาคือ การเดินทางติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายหน่วยงานอื่น และระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่สะดวกในด้านพาหนะและงบประมาณ ทำให้ขาดการประสานงานกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ เครือข่ายในชุมชนควรให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รองลงมาคือ ศบอ. และ ศนจ. ควรช่วยประสานงาน

และทำความเข้าใจกับประธาน อบต. ผู้นำท้องถิ่น และสมาชิก อบต. ให้เห็นความสำคัญของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและ สร้างศรัทธา

5.4 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่า ที่มีความถี่ สูงสุด คือการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงน้อย รองลงมาคือ ขาดการสรุปรายงานผล การปฏิบัติงาน เพราะไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ศบอ. ควรแนะนำ ชี้แจงสรุปรายงานผลการดำเนินงานกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ควรจัดรูปแบบการประเมินผลที่ชัดเจนในการปฏิบัติ

5.5 ด้านอื่น ๆ พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ค่าตอบแทนรายเดือนไม่ได้เต็ม ตามวุฒิ รองลงมาคือ ขาดขวัญและกำลังใจ ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่ สูงสุดคือ ควรจัดสวัสดิการ จ่ายค่าตอบแทนเต็มทุกเดือน รองลงมาคือ ควรให้ความมั่นคงแก่ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญและกำลังใจ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขต การศึกษา 11 สามารถสรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขต การศึกษา 11

1.1 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า ข้อที่ทำได้มากที่สุดในการปฏิบัติงานคือ การให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียนแก่ผู้เรียน (ความถี่ 247) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนมากเป็นผู้ที่มี ประสบการณ์ด้านการสอน คือเป็นครูประจำกลุ่มมาก่อน มีกระบวนการปฏิบัติงานที่ผ่านการ แนะนำ ชี้แจงจากผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างดีตามหลักการของ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กิจกรรมการให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อน เรียนถือว่า เป็นหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ต้องปฏิบัติคู่กับการเป็นผู้ประสานงาน จัดการเรียนการสอนทุกระดับ อีกประการหนึ่งที่มีการปฏิบัติและทำได้มากที่สุด อาจเป็นเพราะ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ได้มีประสบการณ์การฝึกอบรมมาแล้ว จึงทำหน้าที่ให้ คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียนแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งอาจเป็นเพราะว่าทางศูนย์ บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อ สนองนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ต้องการให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งได้คอยกำชับให้ครูอาสาสมัครการศึกษา นอก โรงเรียนได้คอยเป็นพี่เลี้ยงให้ จึงทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาทนี้ทำได้มากที่สุด ผลการวิจัย

ครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช มนตรีพงษ์ (2542 : 122 – 123) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอ และครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในบทบาทที่เป็นจริง ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเห็นว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ดมีบทบาทด้านการให้คำปรึกษาแนะแนวมากที่สุด และผลการวิจัยของ ไชยวัฒน์ แข็งขัน (2543 : 75 – 76) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีการปฐมนิเทศนักศึกษาทุกกลุ่มเป้าหมาย และมีการจัดทำทะเบียนนักศึกษาที่เป็นปัจจุบัน

1.2 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนพบว่า ที่ทำไม่ได้มากที่สุดในการปฏิบัติงานคือ การจัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล เพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ความถี่ (73) ทั้งนี้เนื่องจากมาจากครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นบุคลากรที่ต้องมาปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในบทบาทที่จะต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมให้สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน ซึ่งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนั้น มีภาระงานตามบทบาทหน้าที่ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดมานั้นมีมากมาย ในการจัดทำแผนและโครงการนั้น เนื่องจากเป็นบทบาทใหม่ที่ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังมีประสบการณ์ด้านนี้ยังไม่มาก การดำเนินการให้ถูกขั้นตอน ตามกฎ ระเบียบ และเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อนำโครงการเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้งบประมาณและทรัพยากรร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า จึงอาจจะยังไม่เข้าใจ ทำให้การปฏิบัติงานในเรื่องนี้ทำไม่ได้มากที่สุด ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาด้านการจัดทำแผนและโครงการมากที่สุด โดยที่ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ ไม่มีการจัดทำแผนระยะ 1 ปี เพื่อเป็นแผนเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาชุมชน การจัดทำแผนเพื่อขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนไม่ชัดเจน ขาดการจัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล

2. ปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขต

การศึกษา 11 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาของโรงเรียนมาก่อน จึงปรับตัวเองในการปฏิบัติงานได้ดี อีกทั้งส่วนมากจบการศึกษาระดับ

ปริญญาดรี ได้ผ่านการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงานจริงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และได้รับการนิเทศอย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อที่จะให้งานการศึกษาออกโรงเรียนในพื้นที่มีคุณภาพทัดเทียมกับ หน่วยงานอื่น อีกทั้งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้มีโอกาสเข้ามาประชุมประจำเดือนที่ศูนย์ บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ เพื่อรับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานเพิ่มเติม เมื่อ มีปัญหาในการปฏิบัติงานก็ได้มีโอกาสอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้รับ คำแนะนำ ช่วยกันหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุงการปฏิบัติงานทุกด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับ กลุ่มเป้าหมายในชุมชน และนโยบายของกรมการศึกษาออกโรงเรียน ทำให้เกิดความคิดและ ความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสามารถปฏิบัติงาน ได้โดยไม่มีปัญหามากนัก ประกอบกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังเป็นองค์กรใหม่ กรมการศึกษา ออกโรงเรียนจึงให้การส่งเสริมสนับสนุน กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางในการ ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สนับสนุนกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนทุกรูปแบบ ด้วยเหตุนี้ในการ ปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 โดยรวม จึงมีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมี ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัย ครั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.01$) ด้านการให้คำปรึกษา และแนะแนว ($\bar{X} = 2.96$) ด้าน การประสานเครือข่าย ($\bar{X} = 2.91$) และด้านการประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.91$) ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์การเป็นครูประจำกลุ่มการศึกษาออกโรงเรียนสาย สามัญมาก่อน เมื่อมีนโยบายจากกรมการศึกษาออกโรงเรียนในการจัดการศึกษาในชุมชนให้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา ครูประจำกลุ่มการศึกษาออกโรงเรียน ส่วนหนึ่งจึงต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็นครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและเข้ามาปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ ทำให้มีความพร้อมในด้าน ส่วนตัว และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในบทบาทใหม่ที่ต้องประจำอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ดังนั้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงถือว่า มีความรู้ ความ เข้าใจ และมีความสามารถในการแก้ปัญหา เนื่องจากปรับสภาพการปฏิบัติงานได้ดี อีกประเด็น หนึ่งน่าจะมาจาก เพราะผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ มีเวลาบางส่วนที่จะ ต้องเข้าไปดูแลคลุกคลีกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในพื้นที่อย่างใกล้ชิด จึงทำให้มองเห็น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง กับการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เพราะบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในภารกิจที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย สุทธิธรรม (2537 : 197) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มทางไกลว่า มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีประเด็นที่น่าสนใจคือ ปัญหาเรื่องสื่อ วิดีทัศน์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมที่จะพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายคือ ขาดสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนมาเรียนรู้ ติดตามข่าวสาร อาจเนื่องมาจากขาดงบประมาณมาสนับสนุนและข้อจำกัดในงบประมาณที่จะจัดสรรให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และจากการรายงานการนิเทศติดตามผลการกระจายสื่อการศึกษาสู่ชุมชนตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2542 : 65 – 68) พบว่า ในระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดส่วนใหญ่ไม่มีศักยภาพที่จะนำเสนอสื่อ วิดีทัศน์ หรือเทปเสียงได้เอง เนื่องจากยังขาดอุปกรณ์ที่จะใช้การนำเสนอ และยังขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการกระจายและหมุนเวียนสื่อ ส่วนระดับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ กระบวนการส่งเสริมการใช้สื่อในชุมชนยังไม่มีกำหนดแผนการนิเทศติดตามผล และระดับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบการหมุนเวียน และกระจายสื่อที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เนื่องจากมีปัญหาด้านแคลนอุปกรณ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรารัตน์ เพชรจันทิก (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหินโคน ตำบลหินโคน อำเภอจักรราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในการจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ไว้คอยบริการชุมชน และทางราชการไม่มีงบประมาณสนับสนุนในด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สื่อการเรียนการสอนน้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรติ วิภักดิ์ (2542 : 91) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเขตการศึกษา 10 ตามทฤษฎีของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอและครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเขตการศึกษา 10 ยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เนื่องจากประสบปัญหา เพราะข้อจำกัดหลายประการ เช่น ด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ และครุภัณฑ์ รวมทั้งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นิพันธ์ ดำเนินผล (2543 : 140) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินงาน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัญหาของการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสายสามัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ ปัญหาการจัด

การศึกษาสายสามัญที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ สื่อวัสดุต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับผู้เรียน การจัดการบริการ โอกาสทางการศึกษายังไม่ครอบคลุมทั่วถึงได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย และความพร้อม ของผู้รับ บริการ (นักศึกษา) เนื่องจากสาเหตุการขาดแคลนงบประมาณ จึงไม่สามารถที่จะจัดหา สื่อ วัสดุต่าง ๆ ให้เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีป อภิสิทธิ์ (2542 : 134) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่เหมาะสมกับศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล คุณภาพที่เกิดจากการ ยอมรับความจริงในความแตกต่างและข้อจำกัด ทางด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพียรผจง คุ่มสิน (2543 : 95) ที่ได้ศึกษาความ เป็นไปได้ในการจัดศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายาว ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัด จะเชิงเทรา พบว่าความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ที่จะสนองความต้องการอยู่ ในระดับมาก และมากที่สุดทุกกิจกรรม ยกเว้นสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่งในสภาพปัจจุบัน ประชากรมีความเห็นว่าขาดแคลนไม่พร้อม ไม่เพียงพอที่จะสนองตามหลักสูตรการเรียน การสอนที่ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการแก้ปัญหาแท้จริงของท้องถิ่น

2.2 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน เขตการศึกษา 11 มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะไม่เน้นบทบาทการสอนเป็นหลัก แต่จะทำหน้าที่ แนะแนว และช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของวิรุพห์ นิลโรจน์ (2530 : บทคัดย่อ) มีความเห็นว่าคุณสมบัติที่ดีจำเป็น ที่สุดอย่างหนึ่งของการสอนผู้ใหญ่ คือสามารถให้คำแนะนำ แนะแนวสำหรับผู้ใหญ่ และได้ สอดคล้องกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541 ก : 2) ที่ได้กำหนดบทบาทของครูประจำศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนไว้ว่า จะไม่ได้เป็นผู้สอนเนื้อหาวิชาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นผู้สอน วิธีการแสวงหาความรู้ โดยให้ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นศูนย์กลางและเป็นผู้กำหนด ซึ่งครูประจำ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนมาก่อน มีคุณวุฒิ และวุฒิภาวะเป็นผู้ใหญ่เป็นที่น่านับถือ เชื้อมั่น และศรัทธาของประชาชนในชุมชน การปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนค่อนข้างอิสระ จึงจำเป็นต้องวางแผนการปฏิบัติงานและ การทำงานต่าง ๆ ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้ต้องพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ และการให้ คำปรึกษา และแนะแนวจะมีลักษณะเป็นงานประจำที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวข้องควบคู่ไปกับการ ด้านอื่นอยู่แล้ว ในการปฏิบัติงานจึงประสบความสำเร็จพอสมควร ไม่มีปัญหามากนัก โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้คำปรึกษาแนะแนว ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจบการศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีประเด็นที่น่าสนใจคือ ความเพียงพอของสื่อ และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาและแนะแนว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ความไม่พร้อมในกระบวนการบริหารจัดการ เพราะเป็นองค์กรใหม่จะต้องทำงานเป็นเอกเทศ ซึ่งตามหลักแล้วครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องประสานงานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อขอรับความสนับสนุนในด้านสื่อต่าง ๆ สำหรับนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาและแนะแนว ซึ่งส่วนใหญ่แล้วทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ยังขาดงบประมาณในจัดซื้อสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอน ดังนั้น สิ่งที่ตามมาคือ สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาและแนะแนว จึงไม่เพียงพอต่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่จะต้องจัดให้ได้อย่างน้อยตำบลละ 1 แห่ง ตามนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

อีกประเด็นหนึ่งคือ การกระจายสื่อในระดับพื้นที่ยังขาดระบบต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสื่อการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาและแนะแนวมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการให้บริการทุก ๆ ศูนย์การเรียนรู้ให้มีความพร้อมในเวลาเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ จินดา นูเร (2539 : 4) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ยังไม่สามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จทุกตำบล ตามนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน เนื่องจากด้านกิจกรรมที่จัดไม่มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และประชาชนในชุมชน นอกจากนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณิงนิจ เกตุแก้ว (2541 : 161) ที่ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคใต้ พบว่า ด้านการแนะแนว มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ หนังสือสำหรับให้ครูประจำกลุ่มใช้เป็นแนวทางแนะแนว และสื่ออุปกรณ์ที่ใช้จัดกิจกรรมแนะแนว

2.3 ด้านการประสานเครือข่าย พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนที่ยังเป็นองค์กรใหม่ ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนต้องการให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรในชุมชน เพื่อที่จะให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นการยกระดับความรู้ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ดังนั้นในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ระดับจังหวัดและอำเภอ จึงสนองนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีกระบวนการปฏิบัติงานอาศัยระดมสรรพกำลังสร้างเครือข่ายให้หน่วยงาน จะเห็น

ได้จากการจัดประชุมเครือข่ายการศึกษาออกโรงเรียนทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในชุมชนตามที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย ตระหนักถึงการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับภารกิจครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539 : 3) ที่กำหนดว่าองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคือ ประสานงานและเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้มากที่สุด และอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะความสามารถในการปฏิบัติงานภาคสนามของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปรับตัวได้ดี ดำเนินงานตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น มีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นพี่เลี้ยง จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สามารถสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ระดับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้านให้กับตัวครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบกับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาในชุมชนที่ปฏิบัติงาน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทั้งในด้านส่วนตัวและการประสานงาน รวมทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การปฏิบัติงานด้านการประสานงานเครือข่ายของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่ค่อยมีปัญหาและอุปสรรคมากนัก จึงมีระดับปัญหาในระดับปานกลาง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมบัติ สุวรรณพิทักษ์ และคณะ (2532 : 17) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์การประเมินโครงการครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้เข้าไปประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างใกล้ชิด และมีเวลาในการปฏิบัติงานได้ดีตามบทบาทหน้าที่ แต่บางกิจกรรมก็ทำได้ในระดับปานกลางเท่านั้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีประเด็นที่น่าสนใจคือ จัดทำและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายให้สัมพันธ์กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนั้น ส่วนใหญ่หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนจะมุ่งเน้นด้านวิชาชีพและกลุ่มสนใจ แต่การจัดทำหลักสูตรตามสภาพจริงของท้องถิ่นนั้น อาจเนื่องมาจากครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังขาดการประสานกับหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในรายละเอียดเพื่อร่วมกัน สำรวจ และวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ทางด้านทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่มาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพราะสภาพที่เป็นจริง หลักสูตรที่นำมาจัดให้นั้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเป็นผู้จัดสรรให้ กำหนดวิชาที่เปิดสอน จึงทำให้หลักสูตรที่ได้มาไม่สัมพันธ์กับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

2.4 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีหน้าที่สำคัญจะต้องนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อที่จะทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค ผลสำเร็จของการ

ดำเนินงาน ซึ่งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อจะนำมาปรับปรุงพัฒนาให้มีคุณภาพ และรายงานตามขั้นตอน การปฏิบัติงานตามแผน ะสมงาน เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานก็ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือ จึงสามารถทำได้โดยไม่มี ปัญหามากนัก อีกประการหนึ่งน่าจะมาจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ความสำคัญต้องการ ข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อที่จะทราบถึงความก้าวหน้า และปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ จึงได้มีการกำชับให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีการนิเทศติดตามผล การปฏิบัติงานอีกทางหนึ่ง ดังนั้นข้อมูลในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะต้องมีส่วนร่วมที่จะรายงานให้ทราบในเชิงปริมาณและคุณภาพ อย่างไรก็ตามการประเมินผล การดำเนินงานบางส่วนยังขาดความชัดเจน ในรูปแบบ และรายงานต่อเนื่องกันเนื่องจากมีการ กิจจะต้องปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน ประกอบกับ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนจำนวนน้อย และมีครูประจำศูนย์การเรียนรู้บางคน ต้องเข้ามาช่วยงานในศูนย์บริการการ ศึกษาออกโรงเรียนอำเภอด้วย จึงทำให้มีปัญหาบ้าง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ของ คณิงนิจ เกตุแก้ว (2541 : 154) ที่ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานการ ศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผล มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีข้อเฉลี่ยสูงสุดคือ รายงานผลการสอนเสริมของ ครูสอนเสริมในแต่ละภาคเรียน เสนอศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะศูนย์การเรียนรู้บางแห่งยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามรูปแบบวิธีการที่กรม กำหนดได้จริง ดังนั้นการสอนเสริมของครูสอนเสริมในวิชาที่มีความชำนาญเฉพาะจึงยังไม่ ชัดเจนเท่าที่ควร เนื่องจากตามสภาพความเป็นจริงแล้วครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่ง ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการเป็นครูประจำกลุ่มมาก่อน และครูอาสาสมัครการศึกษานอก โรงเรียนในพื้นที่จะทำหน้าที่แทน เพราะบางครั้งยังหาครูสอนเสริมยาก อาจเนื่องมาจาก ข้อจำกัดบางประการ เช่น งบประมาณ และช่วงเวลาที่มีการพบกลุ่มของนักศึกษา จึงทำให้ มีปัญหาเรื่องรายงานผลการสอนเสริมของครูสอนเสริม ไม่ต่อเนื่อง และขาดข้อมูลที่ชัดเจน

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนในเขตการศึกษา 11 โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ภูมิลำเนา ประสบการณ์ การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษา นอกโรงเรียน มีผลปรากฏดังนี้

3.1 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตาม สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้งเพศหญิงและ เพศชาย ส่วนมากได้รับการอบรมชี้แจงและพัฒนาไปในทางทิศเดียวกัน ตามหลักการปฏิบัติงาน

ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และต่างก็ปฏิบัติงานในลักษณะของการประสานงานร่วมกัน จึงทำให้มองปัญหาการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในระดับที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงปัจจุบันเพศหญิงและเพศชายได้รับความรู้และสิทธิต่าง ๆ ในสังคมเท่าเทียมกัน ส่งผลให้ทุกคนทำงานเต็มศักยภาพทั้งเพศหญิงและเพศชาย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา ประยูร (2540 : 107) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรเพศไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และผลการวิจัยของไชยวัฒน์ แข็งขัน (2543 : 79) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้ง 3 กลุ่ม คือ อายุต่ำกว่า 25 ปี (ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไว้จะต้องไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์) 25 – 35 ปี และสูงกว่า 35 ปี ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 25 – 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในระยะความเป็นผู้ใหญ่ มีความกระตือรือร้น มีวุฒิภาวะและความพร้อมในการปฏิบัติงาน และต้องการมีบทบาทในสังคม ดังที่ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 19) กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญาของคนในวัยนี้ นับว่าได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุด จึงมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ช่วงอายุก็อาจเป็นตัวบ่งชี้ถึงปัญหาในการปฏิบัติงาน ดังที่ บอดวินิค และเบรนท์รี (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 89 – 91 ; อ้างอิงจาก Botwinich and Brintey. 1962 : 295 – 301) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่าก็สามารถทำงานได้ดีเท่า ๆ กับหนุ่มสาว ดังนั้นตัวแปรด้านอายุจึงไม่ได้เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย สุทธิพันธ์ (2537 : 201) ที่ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา สิงขรัตน์ (2540 : 109) ที่ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ในเขตภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่เน้นการสอนอย่างเดียวแต่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและจัดกิจกรรม

อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับประชาชน จึงมีงานในหน้าที่รับผิดชอบขอบเขตกว้างขึ้น และมีความซับซ้อนมากขึ้นเพราะในขณะเดียวกันจะต้องทำงานร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องที่กระจัดกระจายโดยทั่วไป จากลักษณะงานดังกล่าวจึงทำให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องหาวิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้สำเร็จ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นวุฒิทางการศึกษาอนุปริญญา ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ก็ต้องพยายามพัฒนาตนเอง เพื่อที่จะทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อีกทั้งงานที่ปฏิบัติเป็นงานที่ต้องปฏิบัติกับกลุ่มคนที่หลากหลาย จึงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์กัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วุฒิทางการศึกษาของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับมานั้น มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นเพียงบางส่วน จึงทำให้การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับกองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530 : 59) ที่กล่าวว่า คุณวุฒิไม่ได้ชี้ว่า ครูอาสาสมัครที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่า สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่า ขึ้นอยู่กับความสามารถ และประสบการณ์ของตัวเอง

3.4 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีภูมิสำเนาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชนที่ปฏิบัติงาน จึงมีความคุ้นเคยและมีความสัมพันธ์ด้านส่วนตัวกับเครือข่ายและชาวบ้านในชุมชน ส่วนครูที่มีภูมิสำเนาออกชุมชนที่ปฏิบัติงานอาจเป็นเพราะด้วยความสามารถส่วนตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ตลอดจนการเข้าร่วมศึกษาชุมชน ทำให้รู้จักคุ้นเคยกับผู้นำหมู่บ้าน เมื่อเข้ามาทำกิจกรรมนี้จึงไม่ใช่คนแปลกหน้าของหมู่บ้าน ตลอดจนความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเอง จากประสบการณ์ วิสัยทัศน์ คุณวุฒิ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนได้ตามสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมของชุมชน จึงสามารถสร้างศรัทธาและความเชื่อถือได้มากเท่า ๆ กับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีภูมิสำเนาอยู่ในชุมชนที่ปฏิบัติงาน จึงทำให้มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3.5 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรมมาก่อน ปฏิบัติจริง แม้จะมีส่วนหนึ่งที่ยังเป็นบุคลากรที่เข้ามาใหม่ อาจจะยังไม่ได้ช่วงจังหวะที่ทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เข้าใจบทบาทและแนวทางการปฏิบัติงาน แต่ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กลุ่มนี้ก็สามารที่จะขอรับเอกสารนำไปศึกษาวิธีการและแนวปฏิบัติได้เช่นกัน และครู

ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนมากก็จบปริญญาตรี จึงมีความสามารถ ความสนใจในการจัดกิจกรรมได้เท่าเทียมกัน อีกประการหนึ่ง น่าจะมาจาก ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชาต้องมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบบุคลากรในสังกัดให้ปฏิบัติงานมีคุณภาพและมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ได้มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง มีโอกาสได้พบปะ ก็มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จึงทำให้มองเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพย์พรรณ นพวงศ์ (นิพนธ์ ดำเนินผล. 2542 : 142 ; อ้างอิงจาก ทิพย์วรรณ นพวงศ์. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 2530. หน้า 13 - 15) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประเมินตนเองและแนวการพิจารณาความสามารถในการจัดการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เห็นความสำคัญมากในเรื่องความรับผิดชอบในการให้ขวัญ กำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานภายใต้บังคับบัญชา การดูแลช่วยเหลือผู้เข้าร่วมงานส่วนใหญ่ การมอบหมายงาน บุคลากร การฝึกอบรมบุคลากร ดูประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรด้านการนำไปปฏิบัติ การกระตุ้นบุคลากรในการทำงาน จากลักษณะดังกล่าว จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรม และยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรม มีปัญหาการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนต่างกัน โดยรวมทุกด้านและด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการประสานเครือข่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำการเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ ผ่านการฝึกอบรมหรือประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับภารกิจตามบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติได้มีความรู้และความเข้าใจตรงกัน ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในลักษณะเดียวกัน ประกอบกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีข้อกำหนดหลักเกณฑ์ให้รับสมัครครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและสอบคัดเลือกจึงจะได้รับการแต่งตั้งเป็นครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนั้นจึงได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องของงานการศึกษานอกโรงเรียนที่จะต้องทำงานร่วมกับชุมชนก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้ง นอกจากนี้ในระหว่างที่ปฏิบัติงานหากครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนพบกับปัญหาและอุปสรรค และมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการในทางปฏิบัติได้ ก็ได้นำไปปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์ หรือผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อช่วยกันหาแนวทางการปฏิบัติให้ตรงกับทิศทางมากขึ้น ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวจึงอาจเป็นเหตุผลว่าถึงแม้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันก็ตาม แต่มีสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และอิทธิพลของวัฒนธรรมมีความคล้ายคลึงกันสิ่งเหล่านี้จะทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา สิงขรัตน์ (2540 : 11) ที่ได้ศึกษาปัญหาหาของครูประจำกลุ่ม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่ต่างกัน มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนมากกว่า 3 ปี กับ 1 – 3 ปี มีความเห็นแตกต่างกันโดยครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานมากกว่า 3 ปี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 1 – 3 ปี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี มีมุมมองในปัญหาการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและสรุป รายงานผลการปฏิบัติงานมากกว่าครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่มีประสบการณ์ 1–3 ปี ซึ่งการที่ครูได้มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า จึงมองเห็นสภาพการปฏิบัติงาน และได้พบเห็น สิ่งที่เป็นปัญหามากกว่า ทำให้สามารถวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนชุมชน แต่ละเรื่องได้อย่างละเอียด และมีความกล้าที่จะชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางแก้ไขการ ดำเนินงานในศูนย์การเรียนชุมชนให้ดีขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา อุ่นเจริญ (2542 : 136) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียน ชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม ผลจากการทดสอบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยรายคู่ของปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน พบว่า ผู้บริหารศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้นั้น มากกว่าปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และครูศูนย์การเรียนชุมชน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ของครู ประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนได้แสดง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 161 คน สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเพิ่มเติม 6 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ เอกสารที่ใช้แนะแนว สื่อ อุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การแนะแนว เช่น ม้วนวีดีทัศน์ เทปเสียง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ มีน้อยไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด มีการกระจาย สื่อ เพื่อการแนะแนวยังไม่ใคร่มีระบบ และไม่มียุคกลางที่ทำหน้าที่นี้เทศติดตามการกระจายสื่อ

การศึกษาสู่ชุมชนด้านนี้โดยตรง และคิดผลิตสื่อใหม่ ๆ เพื่อที่จะให้บริการ นอกจากกรร การศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคจัดสงมาให้ อีกทั้งศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ยังมีได้มองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมด้านการให้ คำปรึกษาและแนะแนวโดยตรงตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ตามที่ กรรการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด (2541 : 35) จึงมิได้จัดทำคู่มือให้ครูใช้เป็นแนวทางการให้ คำปรึกษาและแนะแนว นอกจากนี้การจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา และแนะแนว ตลอดจนสิ่งพิมพ์ประเภท แผ่นพับ โปสเตอร์ โครงสร้างหลักสูตร คู่มือนักศึกษา ฯลฯ ยังทำได้น้อย ไม่ทั่วถึงกับจำนวนศูนย์การเรียนชุมชนในสังกัด ทั้งนี้อาจจะเป็นข้อจำกัด ทางด้านงบประมาณมีไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ด้าน การให้คำปรึกษาและแนะแนว ข้อที่มีความถี่มากที่สุด ควรหาสื่อ หรือผลิตสื่อเพื่อการแนะแนว ให้เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนต้องการให้กิจกรรมให้ คำปรึกษาและแนะแนวมีรูปแบบการจัดที่สมบูรณ์ สามารถจัดกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ได้ หลากหลาย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทำให้เกิดผลดีต่อการจัดกิจกรรมด้านอื่น ๆ ตามมาด้วย

4.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเพิ่มเติม 7 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น แบบเรียน เอกสารชุดวิชา ม้วนวีดิทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ สื่อไม่ทันสมัย และไม่ตรงกับความต้องการของ ผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนชุมชน จะเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกว้างขวางให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ด้วย เช่น สื่อจากตำรา สื่อจากสิ่งแวดล้อมและชุมชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะว่าสื่ออุปกรณ์การสอน มีความสำคัญช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่การดำเนินการจัดหาและเตรียม การใช้สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์พอ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา สิงขรรัตน์ (2540 : 117) ที่ได้ศึกษาปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการ ศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา หรืออุปสรรค ในการปฏิบัติงานจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เป็นอันดับแรก คือ ขาดสื่อการเรียนการสอน และข้อจำกัดของสื่อโสต และผลการวิจัยของ นันทนา อุ่นเจริญ (2542 : 129) ที่ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน เช่น เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องรับโทรทัศน์ ชุดรับสัญญาณทางดาวเทียม สื่อม้วนวีดิทัศน์ แบบเรียน และแถบบันทึกเสียง มีไม่เพียงพอ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะสื่อเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ได้รับความสนใจ ประหยัดเวลา และ เพิ่มประสบการณ์ที่คุณค่าแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 162) ได้ศึกษาเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้อของผู้ใหญ่ กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่มีส่วนช่วยให้การสอน

นักศึกษาผู้ใหญ่ประสบผลสำเร็จอย่างมากอีกประการหนึ่งคือ การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือ เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้ประสบผลยิ่งขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ การจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น จัดสื่อแบบเรียนให้ตรงกับหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนดียิ่งขึ้น ทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

4.3 ด้านการประสานเครือข่าย ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเพิ่มเติมมี 4 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ อบต. และผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นเครือข่าย ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ขีดความสามารถทางการบริหารตามบทบาท การจัดการศึกษา ในชุมชน ยังขาดทักษะด้านเทคนิควิชาการต่าง ๆ ซึ่งจากผลการวิจัยของภาณุ ธรรมสุวรรณ (2541 : 175) ที่ได้ศึกษาเรื่องฐานะและบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในความหวังของประชาชน : ศึกษากรณีตำบลพนางดุง จังหวัดพัทลุง พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ในระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอื่น ดังนั้นการเผยแพร่ความรู้ และความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จึงเป็นไปได้ว่า ไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควร ประกอบกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนก็เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ผลงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอาจยังไม่เด่นชัดเป็นที่น่าเชื่อถือ จึงทำให้ อบต. ยังไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร ส่วนข้อเสนอแนะของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการประสานเครือข่าย ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ เครือข่ายในชุมชนควรให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เครือข่ายในชุมชนต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนวางแผนร่วมกันเพื่อจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและผู้รับบริการอย่างแท้จริง

4.4 ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเพิ่มเติมมี 4 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ การประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่ดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลการดำเนินงาน ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องศึกษากิจกรรมที่จัด แล้วต้องทำการวิเคราะห์เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนปฏิบัติงานที่จัดทำไว้ จึงจะกำหนดสิ่งที่ จะทำการประเมินในแต่ละกิจกรรม โดยแยกเป็นระยะ ๆ ตามแผนปฏิบัติงาน แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติจริง นำมาประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงตามลำดับ ดังนั้นครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อาจยังไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ และการวิเคราะห์แผนงานทำได้ยาก เพราะอาจจะขาดการแนะนำชี้แจงรูปแบบการประเมินผลที่ชัดเจนของกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจากผู้บริหารศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและจังหวัด จึงทำให้การประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงน้อย ทำให้ขาดการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามมาได้ ส่วนข้อเสนอแนะ ของครูประจำ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ คบอ. ควรแนะนำ ชี้แจงสรุปรายงานผลการดำเนินงานกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คบอ. เป็นผู้รับผิดชอบติดตามการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนก็จริง แต่รูปแบบการรายงานผลการปฏิบัติงานมิได้จัดทำให้แน่นอนในการปฏิบัติเป็นแบบฟอร์มที่ชัดเจน เพื่อที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค และผลสำเร็จของการดำเนินงาน ซึ่งจะสะดวกและเป็นรูปธรรมในการขอสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ และความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.5 ด้านอื่นๆ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหา เพิ่มเติม 5 ข้อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ค่าตอบแทนรายเดือนไม่ได้ตามวุฒิ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตามระเบียบที่กระทรวงการคลังอนุมัติตามหนังสือที่ กค 0526.7/31309 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2541 ให้จ่ายค่าตอบแทนเหมาจ่ายเป็นรายเดือนในอัตราตามวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาและไม่เกินวุฒิปริญญาตรีโดยเบิกจ่าย ศูนย์การเรียนรู้ละ 1 อัตรา ทั้งนี้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องดำเนินการขั้นต่ำให้ได้ตามเกณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดตามหนังสือที่ศธ. 0406/ว588 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2542 สำหรับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ยังไม่เข้าลักษณะเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กำหนด ให้เบิกเงินค่าตอบแทนตามเกณฑ์จ่ายค่าตอบแทนครูประจำกลุ่มวิธีเรียนทางไกลที่กำหนดไว้เดิม คือจ่ายเป็นรายหัวตามระดับ และตามจำนวนหมวดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน โดยนับจำนวน นักศึกษาแต่ละระดับด้วยกัน แต่ต้องไม่เกินเงินเดือนตามวุฒิการศึกษาของครู ศรช. (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 ข. : 35) อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าเงินงบประมาณที่จะจ่ายเป็นค่าตอบแทนตามรายเดือน กรมโอนมาให้เป็นงวดๆ ตามระเบียบ จึงไม่พอจ่ายให้กับครูทุกๆ เดือน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จึงให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอใช้วิธีการเบิกจ่ายเป็นรายหัว ตามระเบียบครูประจำกลุ่มเดิม ดังนั้น ค่าตอบแทนครูบางคนจึงไม่ได้เต็มตามวุฒิ เพราะจะขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาที่มาลงทะเบียนเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนั้น ส่วนข้อเสนอแนะของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรจัดสวัสดิการจ่ายค่าตอบแทนเต็มทุกเดือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องรายได้เป็นเรื่องสำคัญในยุคที่เศรษฐกิจหาความแน่นอนไม่ได้ เนื่องจากครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นครูจ้างไม่ได้เป็นข้าราชการ ค่าตอบแทนที่ได้รับปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์วิธีการเบิกจ่ายเป็นรายหัว เพื่อเป็นเทคนิคการบริหารแก้ปัญหาด้านงบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัด ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงต้องการให้จัดสวัสดิการอื่นๆ เพื่อจุนเจือ และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ข้อที่ทำไม่ได้มากที่สุดตามบทบาทหน้าที่คือ จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล เพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจและแนวปฏิบัติ ในการจัดทำแผน และทำโครงการ เพื่อเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบล เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องในขั้นตอนที่จะนำมาจัดทำเป็นโครงการ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. มาให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่อไป

1.2 เนื่องจากปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการปฏิบัติงานยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดหาสื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และหาวิธีการหมุนเวียนสื่อให้มีความหลากหลายทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และสื่อการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งสื่อที่เป็นแบบเรียนสายสามัญทุกระดับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญในปริมาณของกลุ่มเป้าหมายและจัดให้ตรงกับหลักสูตร

1.3 ด้านการประสานเครือข่าย พบว่า อบต. และผู้นำท้องถิ่น ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ในชุมชน ดังนั้นกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรประสานงาน เพื่อจัดสัมมนาและอบรมให้แก่ อบต. และผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่ายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

1.4 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในระดับภาค

2.2 ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาความคาดหวังเรื่องสื่อที่ใช้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามทัศนะของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.4 ควรศึกษาเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ของเครือข่ายชุมชน เช่น เครือข่าย อบต. และเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในระดับ ภาค

2.5 ควรวิจัยเรื่องบทบาทขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาโดยใช้ ชุมชนเป็นพื้นฐาน ในระดับภาค เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภทที่เหมาะสมกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2530). คู่มือดำเนินงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน. กรมส่งเสริมปฏิบัติการ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2538 ก.). คู่มือดำเนินงานแนวทางการจัดการศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2537 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2538 ข.). แนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การศึกษา และศูนย์การศึกษาชุมชน ในองค์กรเครือข่าย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541 ก.). แนวทางการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2541 ข.). รายงานการจัดการศึกษาในชุมชน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- _____. (2541 ค.). รายงานผลการดำเนินงานกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปี 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2541 ง.). รายงานผลการนิเทศและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน : ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2541. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2542, 26 พฤษภาคม). คำสั่งที่ ศธ 347/2542. เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือก และแต่งตั้งครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.
- _____. (2542 ก.). แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2542 ข.). รายงานผลการนิเทศติดตามผลการกระจายสื่อการศึกษาสู่ชุมชน ตาม โครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา. ศูนย์เทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542 ค.). *เส้นทางสู่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ*.

กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2543 ก.). *ข้อมูลการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน*. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริม
ปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2543 ข.). *คู่มือการบริหารและการจัดการการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ*.

กรุงเทพฯ : กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (ม.ป.ป. ก.). *คู่มือดำเนินงาน ศรช.* นครราชสีมา : มิตรภาพการพิมพ์.

_____. (ม.ป.ป. ข.). *ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทาง
การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กองการศึกษาผู้ใหญ่. (2521). *Community Education in Israel*. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงการคลัง. (2541, 16 ตุลาคม). คำสั่งที่ กค 0526.7/31309. เรื่อง *การเบิกจ่าย
ค่าตอบแทนครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เบิกจ่ายแบบเหมาจ่ายรายเดือนตามวุฒิ
การศึกษา*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

คณิงนิจ เกตุแก้ว. (2541). *ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

จินดา นูเร. (2539). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน*.
มหาสารคาม : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม.

จุรรัตน์ เพ็ชรจันทิก. (2541). *ศึกษาการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกรมการศึกษานอก
โรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหินโคน ตำบลหินโคน อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2538). *เครือข่ายการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.

- ชินวรณ์ บุญยเกียรติ. (2540). พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ไชยวัฒน์ แข็งขัน. (2543). สภาพการปฏิบัติงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา. รายงานการค้นคว้าอิสระ (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงกมล อริสยะนันท์. (2543, มิถุนายน). “ศรช. เกลิมพระเกียรติบ้านดอนผิงแดดที่มีอะไรดี,” วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 3(7) : 46.
- ทรงชัย สุทธิพันธ์. (2537). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์ประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลในจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีป อภิลิทธิ์. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง การนิเทศวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ที่เหมาะสมกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิพย์วัลย์ มาแสง, แปล. (2539). การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ : แปลมาจาก *Learning Centre Development Programmes*. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- นันทนา อุ่ณเจริญ. (2542). สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ ดำเนินผล. (2542). ศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- นิวัฒน์ สวัสดิ์เอื้อ. (2543). ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเลิศ มาแสง. (2530). เรียนนอกรั้ว. กรุงเทพฯ : วัชรินทร์การพิมพ์.
- เพชรตะบอง ไพศุณย์. (2541). ปัญหาการดำเนินงานศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เพียรพจ คุ่มสิน. (2543). การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนตระเวนชายแดน บ้านนายาว ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกระบบ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภาณุ ธรรมสุวรรณ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องฐานะและบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในความคาดหวังของประชาชน : กรณีศึกษา ตำบลพนางตุง จังหวัดพัทลุง. สงขลา : ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา สิงขรัตน์. (2540). ปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคกลาง. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). ครูสมพร : คนสอนลิง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. (2528). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- วิทยา ประยูร. (2540). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลในจังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิรุพท์ นิลโมจน์. (2530). บทบาทและงานของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับวิชาชีพ : แบบประเมินผล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้. ม.ป.พ.
- ศรีสว่าง เลี้ยววาริน. (ม.ป.ป.). ศูนย์การเรียนชุมชน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมเดช มนต์วีพงษ์. (2542). ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนชุมชนที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของครูศูนย์การเรียนชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ และคณะ. (2532, เมษายน - พฤษภาคม). "บทวิเคราะห์การประเมินโครงการครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน," วารสารการศึกษา. 16(149) : 47 - 54.
- สวัสดิ์ ดีชื่น. (2541). การพัฒนาคนโดยวิธีการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2541). ครูพิโรธ ไกรธา กับการศึกษาชุมชน. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาคนและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาและสังคม, สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.

- สุนีย์ มหาอัมพรพฤกษ์. (2540). การศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพรรณิ ศุขะบุตร. (2542). การศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภทที่เลือกเรียน ภาษาอังกฤษของระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรติ วิภักดิ์. (2542). สภาพและปัญหาในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตการศึกษา 10 ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เสาวนีย์ เลวลย์. (2536). การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษานอกระบบ โรงเรียน. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อ้อม ประนอม. (2540). วิทยาการสำหรับวิทยากร : หลักการพูดในที่สาธารณะและเป็นวิทยากรที่ดี. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- Akhtar, Ail. (1977, January). "Integrated Rural Development," *Philippines Journal of Public Administration*. 20(1) : 26 – 27.
- Arthur, Gary Alan. (1995, June). "Restructuring a Traditional Junior High School into A Community Based Intergenerational Learning Center : A Case Study of public Agency Partnerships," *Dissertation Abstracts International*. 55(12) : 3691 - A.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. Singapore : Times Printers Sdn. Bhd.

- Roche, Patrick Antroney. (1996, June). "Segmented Education As Affirmative Action : A Case Study of a Pipeline Approach to Access Through Neighborhood Learning Center," *Dissertation Abstracts International*. 56(12) : 4630 - A.
- Kanu, Isaac Almamy Idrisa. (1996, August). "Aunt Mille's Learning Center : An Ethnographic Study of an Urban Elementary School in New York, New Jersey (Urban Education)," *Dissertation Abstracts International*. 57(2) : 583-A.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970, October). "Determining Sample Size for Research," *Journal Education and Psychological Measurement*. 30(6) : 608.
- Toy, Steven Leonard. (1983, July). "The Development of School District," *Dissertation Abstracts International*. 15(7) : 1951 – A.
- Unesco. (1994). *A Manual for Learning Center*. Development : Draft Edition.
- Vella, Jane Kathryn. (1979, July). "Community Education for Self – Reliance Development," *Dissertation Abstracts International*. 40(1) : 76 - A.
- Whitaker, Barbara Ingram. (1978, January). "Citizen Participation," *Dissertation Abstracts International*. 38(7) : 3839 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดร.สวัสดี ดีชื่น	รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ
2. นายโกศลย์ ตั้งใจ	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดชัยภูมิ
3. นางสาวทรงศรี วีระรังษิยาภรณ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดบุรีรัมย์

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๑๐ ๔๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๗ มีนาคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอัมภา บัวบุญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในเขตการศึกษา ๑๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ และ รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายโกศลย์ ตั้งใจ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดชัยภูมิ นางสาวทรงศรี วีระรังษิยาภรณ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดบุรีรัมย์ และ ดร.สวัสดิ์ ดีชื่น รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในเขตการศึกษา ๑๑

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอัมภา บัวบุญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานกณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๑๓๘๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอัมภา บัวบุญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา ๑๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย และ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา ๑๑ จำนวน ๓๐ คน ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา ๑๑ ในระหว่างเดือน เมษายน ๒๕๔๔

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอัมภา บัวบุญ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์)

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๖๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๑๕๙๓

บัณฑิตวิทยาลัย

119

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒๕ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอัญญา บัวบุญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา ๑๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย และ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ตอบแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา ๑๑ ในระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม ๒๕๕๕

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอัญญา บัวบุญ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ไพโรจน์ ๑๕/๔/๕๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

๒๓ เม.ย.

๒๕ เม.ย.

ที่ ศธ 1103/ 1697

กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

1 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด สุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าได้อนุมัติให้นางสาวอัษฎา บัวบุญ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11" ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้ ให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดของท่านได้ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2544

กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณาแล้วเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานการศึกษานอกโรงเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ แก่นางสาวอัษฎา บัวบุญ โดยมีหนังสือแจ้งไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์กรินทร์ สุวรรณโรจน์)

รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองการเจ้าหน้าที่

โทรศัพท์ 2802926

ที่ ศธ 0489/ 386

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์
ถนนสุรินทร์-ปราสาท อ.เมืองสุรินทร์ 32001

๑ พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ / กิ่งอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ ได้รับแจ้งจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่า นางสาวอัมภา บัวบุญ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11" ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตพื้นที่ของท่าน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านเป็นผู้ประสานงานนำแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาด้วย แจกให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนชุมชนแห่งละ 1 คน ได้ตอบแบบสอบถาม และส่งคืนภายในเดือนพฤษภาคม 2544 ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทรงชัย ชัยนังงาน)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์

กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ

โทร. (044) 512700

โทรสาร. (044) 512959

ที่ ศธ 1103/ 1697

กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

1 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าได้อนุมัติให้นางสาวอัมภา บัวบุญ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11” ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้ ให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดของท่านได้ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2544

กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานการศึกษานอกโรงเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ แก่นางสาวอัมภา บัวบุญ โดยมีหนังสือแจ้งไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักกรินทร์ สุวรรณโรจน์)

รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ปลัดบริหารการแทน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองการเจ้าหน้าที่

โทรศัพท์ 2802926

ที่ ศธ 0448 / 3553

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์ - ประโคนชัย บุรีรัมย์ 31000

3

พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ / กิ่งอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับแจ้งจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่า นางสาวอัมภา บัวบุญ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11” ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตพื้นที่ของท่าน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านเป็นผู้ประสานงานนำแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาด้วย แจกให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนชุมชนแต่ละ 1 คน ได้ตอบแบบสอบถาม และส่งคืนภายในเดือนพฤษภาคม 2544 ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประเสริฐ บุญเรือง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มอำนวยการ

โทร. (044) 611689

โทรสาร. (044) 613391

ที่ ศธ 1103/ 1697

กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

1 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศรีสะเกษ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าได้อนุมัติให้นางสาวอัมภา บัวบุญ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11" ในการนี้จึงจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้ให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดของท่านได้ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2544

กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานการศึกษานอกโรงเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ แก่นางสาวอัมภา บัวบุญ โดยมีหนังสือแจ้งไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์กรินทร์ สุวรรณโรจน์)

รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองการเจ้าหน้าที่

โทรศัพท์ 2802926

ที่ ศธ 0476 / ๗๔๖

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
ถนนวันลูกเสือ อำเภอเมืองศรีสะเกษ 33000

6 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ / กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับแจ้งจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่า นางสาวอัมภา บัวบุญ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญาโท เรื่อง "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในเขตการศึกษา 11" ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตพื้นที่ของท่าน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านเป็นผู้ประสานงานนำแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาด้วย แจกให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนชุมชนแต่ละ 1 คน ได้ตอบแบบสอบถาม และส่งคืนภายในเดือนพฤษภาคม 2544

ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นอบบวร พุทธวงษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มงานส่งเสริมปฏิบัติการ

โทร. (045) 612601 ต่อ 14

โทรสาร. (045) 615951

ที่ ศธ 1103/ 1697

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

1 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าได้อนุมัติให้นางสาวอัมภา บัวบุญ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11" ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้ ให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดของท่านได้ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2544

กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานการศึกษานอกโรงเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ แก่นางสาวอัมภา บัวบุญ โดยมีหนังสือแจ้งไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักรินทร์ สุวรรณโรจน์)

รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองการเจ้าหน้าที่

โทรศัพท์ 2802926

ที่ ศธ 0442/ ๒๙๙

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา
ถนนสีปรี อำเภอมืองนครราชสีมา 30000

17 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ / กิ่งอำเภอ ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา ได้รับแจ้งจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่านางสาวอัมภา บัวบุญ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตการศึกษา 11" ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตพื้นที่ของท่าน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านเป็นผู้ประสานงานนำแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาด้วย แจกให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนชุมชน แห่งละ 1 คน ได้ตอบแบบสอบถาม และส่งคืนภายในเดือนพฤษภาคม 2544 ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรรยาพงษ์ จีระมกร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา

งานศูนย์การเรียนชุมชน

กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ

โทร. (044) 243350

โทรสาร. (044) 258428

ที่ ศธ 1103/ 1697

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

1 พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าได้อนุมัติให้นางสาวอัษฎา บัวบุญ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11” ในการนี้นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้ให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดของท่านได้ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2544

กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานการศึกษานอกโรงเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ แก่นางสาวอัษฎา บัวบุญ โดยมีหนังสือแจ้งไปยังศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์กรินทร์ สุวรรณโรจน์)

รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองการเจ้าหน้าที่

โทรศัพท์ 2802926

ที่ ศธ 0432 / 443

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิ
ถนนองค์การสาย 2 อำเภอเมืองชัยภูมิ 36000

๒ พฤษภาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิ ได้รับแจ้งจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่า นางสาวอัมภา บัวบุญ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ในเขตการศึกษา 11" ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนในเขตพื้นที่ของท่าน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านเป็นผู้ประสานงานนำแบบสอบถามดังสิ่งที่ส่งมาด้วย แจกให้ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนชุมชนแต่ละ 1 คน ได้ตอบแบบสอบถาม และส่งคืนภายในเดือนพฤษภาคม 2544 ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายโกศลย์ ตั้งใจ)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิ

งานบุคลากร

โทร. (044) 812280 ต่อ 105

โทรสาร. (044) 821330

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11 การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตอบแต่ประการใด เนื่องจากใช้เพื่อการวิจัย และเสนอผลการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาจากผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงในแต่ละด้าน
2. แบบสอบถามมี 4 ตอน โปรดตอบให้ครบทุกข้อ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - ตอนที่ 3 ปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ท่านได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ไม่ได้ระบุไว้ในแบบสอบถาม
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และครบทุกตอน
4. เมื่อท่านได้ตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถาม

(นางสาวอัมภา บัวบุญ)
 นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 25 ปี
☐ 25 – 35 ปี
☐ สูงกว่า 35 ปี

3. วุฒิทางการศึกษา

- ☐ อนุปริญญา
☐ ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

4. ภูมิสำเนา

- ☐ เป็นคนในชุมชนที่ปฏิบัติงาน
☐ เป็นคนนอกชุมชน

5. ประสบการณ์การฝึกอบรมครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- ☐ เคยผ่านการฝึกอบรม
☐ ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม

6. ประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

- ☐ ไม่มีประสบการณ์
☐ 1 - 3 ปี
☐ มากกว่า 3 ปี

**ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน
เขตการศึกษา 11**

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ท่าน
รับผิดชอบในการดำเนินงาน ท่านสามารถปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติไม่ได้ แล้วใส่
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมาก
ที่สุดเพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น

ข้อที่	ข้อมูล การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	
		ทำได้	ทำไม่ได้
1.	จัดอาคาร สถานที่ให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับกิจกรรมที่ดำเนินการใน ศรช.		
2.	ดำเนินงานธุรการ ทำบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อเสนอผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
3.	ให้บริการ สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แก่นักศึกษา และผู้มาใช้บริการในชุมชน		
4.	ทำป้ายประชาสัมพันธ์ กระดานข่าว ป้ายนิเทศได้ต่อเนื่อง		
5.	ชักชวนและประชาสัมพันธ์ด้วยตนเองให้ประชาชนในเขตบริการได้ทราบถึงกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		
6.	ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางหอกระจายข่าวให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง		
7.	เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ทรัพยากรในชุมชน		
8.	นำข้อมูลชุมชนมาจัดทำเป็นแผนที่ แผนผังแสดงที่ตั้งสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้ชัดเจน		
9.	วิเคราะห์ข้อมูล และจัดหมวดหมู่ แยกประเภทของข้อมูล		
10.	นำข้อมูลชุมชนมาใช้ในการจัดทำแผนและโครงการเป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง		

ข้อที่	ข้อมูล การปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	
		ทำได้	ทำไม่ได้
11.	จัดทำแผนเพื่อขอรับการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.)		
12.	จัดทำโครงการที่จะเสนอเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)		
13.	ให้คำปรึกษาและแนะแนวก่อนเรียนแก่ผู้เรียน		
14.	ให้คำปรึกษาและแนะแนวระหว่างเรียนแก่ผู้เรียน		
15.	ให้คำปรึกษาและแนะแนวหลังจบการศึกษาแก่ผู้เรียน		
16.	จัดการศึกษาสายสามัญตามแผนของ ศรช. ทุกระดับ		
17.	เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเสริมแก่นักศึกษาสายสามัญ		
18.	เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเสริมแก่นักศึกษาสายอาชีพ		
19.	จัดการศึกษาสายอาชีพ ได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน		
20.	ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมใน ศรช.		
21.	ประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นเครือข่ายการเรียนรู้		
22.	จัดทำ ทำเนียบเครือข่ายในชุมชน		
23.	จัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (ศบอ.)		
24.	จัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)		
25.	จัดทำสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานต่อหน่วยงานที่สนับสนุน ศรช.		

ตอนที่ 3 ปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของท่านมากที่สุด ข้อละ 1 ช่อง เท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องจะมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว					
1.	การให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผู้มาใช้บริการก่อนเรียนเกี่ยวกับโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตร					
2.	การให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผู้มาใช้บริการก่อนเรียนเกี่ยวกับวิธีเรียนและแผนการเรียน					
3.	การให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผู้มาใช้บริการก่อนเรียนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียน					
4.	การให้คำปรึกษาแนะแนวนักศึกษาระหว่างเรียนในเรื่องแหล่งความรู้					
5.	การให้คำปรึกษาแนะแนวนักศึกษาระหว่างเรียนในเรื่องสื่อการเรียนตามความต้องการของผู้เรียน					
6.	การให้คำปรึกษาแนะแนวนักศึกษาระหว่างเรียนในเรื่องขั้นตอนวิธีการสอบระหว่างภาค และปลายภาค					
7.	การให้คำปรึกษาระหว่างเรียนในเรื่องการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต					
8.	การให้คำแนะนำปรึกษาระหว่างเรียนในเรื่องสิทธิต่าง ๆ ของนักศึกษา					
9.	การให้คำแนะนำปรึกษาระหว่างเรียนด้านส่วนตัว ด้านสังคม					
10.	การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ มาให้ความรู้และแนะแนวเรื่องการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ					

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
11.	การเชิญวิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้ความรู้ และแนะแนวเรื่องการเลือกประกอบอาชีพ					
12.	การเชิญวิทยากรจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ มาให้คำแนะนำในการสมัครงาน					
13.	ความเพียงพอของสื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา แนะแนว					
	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
14.	การจัดกิจกรรมการศึกษาหลักสูตรสายสามัญระดับประถมศึกษา ให้บรรลุตามแผนที่วางไว้					
15.	การจัดกิจกรรมการศึกษาหลักสูตรสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดได้ตามแผนที่วางไว้					
16.	การจัดกิจกรรมการศึกษาหลักสูตรสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้บรรลุตามแผน					
17.	การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพพระยะสั้นครบตามแผนที่วางไว้					
18.	การจัดกิจกรรมการศึกษากลุ่มพัฒนาอาชีพให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย					
19.	การจัดกิจกรรมการศึกษาสายอาชีพกลุ่มสนใจได้ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น					
20.	การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยตามความสนใจของคนในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง					
21.	เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนเสริมได้อย่างต่อเนื่อง					
22.	การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการจัดได้อย่างต่อเนื่อง					
23.	การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกภาคเรียน					
24.	การจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศให้กับนักศึกษาเมื่อจบการศึกษา					
25.	เอกสาร แบบเรียน เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ มีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
26.	เอกสารในเรื่องหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสายอาชีพ มีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
27.	การใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสอดคล้องกับแผนการเรียน					
28.	สื่อวีดิทัศน์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายสามัญมีเพียงพอ					
29.	สื่อวีดิทัศน์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายอาชีพมีเพียงพอ					
30.	สื่อในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยมีหลากหลายและเพียงพอ					
31.	การทำแผนการพบกลุ่มและปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอนทุกกิจกรรม					
32.	ครูศูนย์การเรียนชุมชนและผู้เรียนวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม					
33.	การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของนักศึกษา					
34.	การแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษา					
35.	การใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งความรู้					
36.	การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบในองค์รณักศึกษาสามารถทำได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ <u>ด้านการประสานเครือข่าย</u>					
37.	การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ					
38.	การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับตำบล					
39.	การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับหมู่บ้าน					
40.	การประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นในชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนชุมชน					
41.	การประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนชุมชน					
42.	การติดต่อวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนการศึกษาสายอาชีพในศูนย์การเรียนชุมชนให้ตรงตามความต้องการของชุมชน					
43.	การประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้					

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
44.	จัดทำและพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ					
45.	การประสานงานระหว่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับ ศบอ. เพื่อรับนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง		1			
46.	ครู ศรช. มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่นร่วมกับชุมชน					
47.	การสรรหาบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
48.	การประสานงานอย่างต่อเนื่องระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกับองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนาและศิลปวัฒนธรรม					
49.	การประสานงานการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า					
50.	การติดต่อกับองค์กรในชุมชนในการสำรวจความต้องการและกำหนดรูปแบบเนื้อหาในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน					
	<u>ด้านการประเมินผลและสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน</u>					
51.	การประเมินผลการดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
52.	การวิเคราะห์แผนปฏิบัติงาน เพื่อการดำเนินกิจกรรมตามแผน					
53.	กำหนดสิ่งที่จะทำการประเมินในแต่ละกิจกรรมของงานการศึกษาออกโรงเรียนตามแผนปฏิบัติงานตามขั้นตอน					
54.	การดำเนินการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติงานจริง					
55.	การติดตามผลการพบกลุ่มของนักศึกษาในรายสัปดาห์/รายวิชา/หมวดวิชา ในแต่ละระดับ					
56.	การประเมินผลการสอนเสริมของครูสอนเสริมและวิทยากรพิเศษได้อย่างต่อเนื่อง					

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
57.	การรายงานผลการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละเดือนโดยจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เสนอผู้บริหาร ศบอ.					
58.	รายงานผลการจัดการสอนเสริมของครูสอนเสริมในแต่ละภาคเรียนเสนอ ศบอ.					
59.	การรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละภาคเรียนเสนอ ผู้บริหาร ศบอ. และ อบต.					
60.	การทำสรุปผลการปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตการศึกษา 11

1. ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว

ปัญหา

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหา

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

3. ด้านการประสานเครือข่าย

ปัญหา

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

4. ด้านการประเมินผลและสรุปผลรายงานผลการปฏิบัติงาน

ปัญหา

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

5. ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

อัมภา บัวบุญ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอัมภา บัวบุญ
วันเดือนปีเกิด	3 เมษายน 2501
สถานที่เกิด	อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านพักศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์ ถนนสุรินทร์ - ปราสาท อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32001
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (สังคมศึกษา) จาก วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2527	กศ.บ. (การศึกษาผู้ใหญ่) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ